

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Etsivä Lapin taikamaassa

Posion etsivän nuorisotyön malli

Vappu Takala

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön ko
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
11/2018

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijät: Vappu Takala

Opinnäytetyön nimi: Etsivä Lapin taikamaassa - Posion etsivän nuorisotyön malli

Sivumäärä: 45 ja 6 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Sari Höylä

Työn tilaaja(t): Posion kunta / nuorisotoimi

Opinnäytetyön tavoitena oli sanoittaa ja samalla kehittää Posion etsivälle nuorisotyölle malli, jonka mukaan työtä tehdä. Työn tarkoituksena oli kerätä olemassa olevia käytänteitä yhteen sekä selvittää eri tahojen odotuksia etsivästä nuorisotyöstä ja tätä kautta miettiä, miten työtä voisi lähteä kehittämään. Tarkoituksena oli ottaa huomioon mahdollisimman monta eri näkökulmaa, jotta lopputuloksesta saataisiin kokonaisvaltainen. Opinnäytetyön tilaajana toimi Posion kunnan nuorisotoimi ja etsivä nuorisotyö.

Opinnäytetyön aineistoa kerättiin eri tavoilla eri kohderyhmiltä: peruskoulu- ja lukioikäisille nuorille järjestettiin avoin workshop, etsivän nuorisotyön asiakkaille webropol-kysely, yhteistyökumppaneiden ajatuksia kartoitettiin soveltavalla dokumentti analyysillä ja benchmarkingilla otettiin selvää, miten Posion kaltaisessa kunnassa toteutetaan etsivää nuorisotyötä. Aineiston keruun tulokset olivat linjassa sekä keskenään että viime aikaisten alan julkaisujen kanssa. Tulosten perusteella pystyi tekemään päätelmiä, joiden perusteella Posion etsivää nuorisotyötä voi lähteä kehittämään.

Posion kunnalla ei oltu määritelty etsivää nuorisotyötä juurikaan, vaikka työtä oli tehty vuodesta 2012. Valtakunnallisesti etsivä nuorisotyön on tapetilla ja sitä kehitetään parhaillaan paljon. Niinpä työn aihe oli ajankohtainen ja tarpeellinen. Työn tuloksia voi soveltaa samanlaisissa kunnissa etsivän nuorisotyön kehittämiseen ja järjestämiseen.

Asiasanat: etsivä nuorisotyö, erityisnuorisotyö, sosiaalinen vahvistaminen, Posio

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

Author: Vappu Takala
Title: Outreach Youth Worker In The Magic of Lapland - Outreach Youth Work of Posio Municipality
Number of Pages: 45 and 6 attachment pages
Supervisor(s): Sari Höylä
Subscriber(s): The Municipality of Posio / Youth services

The purpose of the thesis was to record and develop the outreach youth work of Posio. The idea was to gather existing methods and to find out the expectations of different parties about outreach youth work and to think how one could improve the work. The meaning was to include as many perspectives as possible so the end result would be complete. The subscriber of this thesis was the municipality of Posio and its youth services, particularly outreach youth work.

The material of the thesis was gathered in different ways from different targets: there was an open workshop for school aged children, the customers of outreach youth work took part in an internet survey (Webropol), an applied document analysis was performed to know what cooperative partners thought and benchmarking was used to find out how a municipality like Posio carries out outreach youth work. The materials were in of line with each other and the latest publications of the field. The results enabled one to make conclusions on how to start developing Posio's outreach youth work.

Although outreach youth work had been done at Posio since 2012, Posio hadn't really defined the contents of it. Nationally outreach youth work is a hot topic and it is been developed at the moment. Therefore the subject of the thesis is topical and useful. The results of the thesis can be applied to organizing and developing outreach youth work in similar cities.

Keywords: outreach youth work, special youth work, social inclusion, Posio

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2.1 Nuorten syrjäytyminen	7
2.2 Sosiaalinen vahvistaminen	9
3 ETSIVÄ NUORISOTYÖ.....	10
3.1 Työtä säätelevät lait	10
3.2 Eettiset näkökulmat ja arvot	12
3.3 Etsivän nuorisotyön menetelmiä	14
3.4 Etsivän työn nykytila	14
3.5 Nykynuoriso.....	16
4 NUORISOTYÖ POSIOLLA.....	17
4.1 Posio	17
4.2 Nuorisotyö Posiolla	18
4.3 Etsivän nuorisotyön asema	21
4.4 Etsivän työn verkostot ja työryhmät	22
5 KEHITTÄMISKOHDE JA TOIMENPITEET	24
5.1 Kehittämistyön menetelmät	24
5.2 Kouluikäiset nuoret	26
5.3 Etsivän nuorisotyön asiakkaat	27
5.4 Yhteistyöverkostot Posiolla	28
5.5 Muut etsivät	29

6 TULOKSET JA ARVIOINTI.....	30
6.1 Peruskouluikäisten nuorten näkökulma	30
6.2 Etsivän nuorisotyön asiakkaiden näkökulma	32
6.3 Yhteistyöverkostojen tulokset	35
6.4 Benchmarkingin tulokset	37
6.5 Kansion esittely ja arviointi.....	39
6.6 Tulosten jalkauttamisen suunnitelma	40
7 POHDINTA.....	41
LÄHTEET	43
LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Ajatus opinnäytetyöni aiheesta lähti liikkeelle puhtaasti omasta tarpeesta. Aloitin Posion kunnan etsivänä nuorisotyöntekijänä 5.3.2018 ilman aikaisempaa kokemusta kyseisestä tehtävästä tilanteesta, jossa edellinen työntekijä oli lopettanut ennen palkkaamistani. Posio on pieni kunta Lapissa Koillismaahan alueella, eikä siellä ole lisäksi muita etsiviä tai nuorisotyöntekijöitä. Etsivän paikka oli ollut tyhjillään muutaman kuukauden ennen kuin aloitin työt ja henkilöstössä oli tapahtunut muitakin muutoksia viimeisen puolen vuoden aikana. Kenelläkään ollut kovin selvää kuvaa etsivästä nuorisotyöstä Posiolla.

Löysin siis itseni tilanteesta, jossa kukaan ei osannut sanoa, mitä minun tulisi uutena työntekijänä tehdä, eikä minulla itsellenikään ollut selkeää kuvaa etsivästä nuorisotyöstä. Edelliset etsivän tehtävissä toimineet henkilöt eivät myöskään jättäneet jälkeensä juuri mitään dokumentointia. Näin käy helposti, kun on ainoana työntekijänä ja tuntee kaikki asiakkaat, verkostot sekä työskentelytavat, mutta se hankaloittaa uuden työntekijän työhön sisälle pääsyä ja tuo isoja haasteita työn jatkuvuudelle asiakkaiden näkökulmasta. Etsivälle nuorisotyölle ei myöskään oltu luotu selkeitä raameja tai tehty ohjeistuksia ja päätöksiä käytännön asioista, kuten nuorten kuljettamisesta tai rahan käytöstä.

Itse uutena työntekijänä sekä kyseisessä työtehtävässä että alalla ylipäänsä huomasin heti, että jokainen nyt ja tulevaisuudessa työtä tekevä tarvitsee ehdottomasti jonkinlaisen viitekehyksen, jossa toimia. Päätinkin lähes heti tehtävässä aloittamisen jälkeen alkaa luomaan Posiolle kunnan omaa etsivän nuorisotyön mallia. Tämä auttaisi minua työssäni ja saisin tehtyä opinnäytetyöni konkreettiseen kehittämistarpeeseen. Samalla malli toisi toimintaan tehokkuutta, tunnettavuutta ja työtä olisi helpompaa markkinoida kuntalaisille.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä, sillä päätin heti työsuhteeni alettua tekeväni kehittämistyöni nimenomaan Posion etsivästä nuorisotyöstä. Tämän vuoksi olen kerännyt materiaalia jo pitkään ja jalkauttanut tuloksia sitä mukaan, kun olen niitä saanut. Työn hektisyyden vuoksi raportointi on jäänyt melko myöhäiseen

vaiheeseen, mutta ajatustyötä ja tietopohjan keräämistä olen tehnyt useiden kuukausien ajan, mikä on osaltaan auttanut minua tarkastelemaan aihetta monesta näkökulmasta.

Tänä vuonna julkaistiin myös valtakunnallinen etsivän nuorisotyön perehdytysopas, Etsivän nuorisotyön käsikirja, joka on auttanut saamaan tarttumapintaa omaan työhön. Se on kuitenkin valtakunnallinen, joten siitä puuttuvat alueellisten erojen tuomat erityispiirteet. Tämän takia on mielestäni tärkeää luoda kunnalle omanlaisensa malli, josta käyvät ilmi tämän alueen ominaispiirteet ja huomioitavat asiat.

2 ETSIVÄN NUORISOTYÖN KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

2.1 Nuorten syrjäytyminen

Nuorten syrjäytyminen ei ole uusi asia, sillä siitä puhuttiin jo 1990-luvulla Suomea ravistelleen laman aikana. Syrjäytyneistä puhuttaessa tukeudutaan usein NEET-indikaattoriin (Not in Employment, Education or Training) ja sillä tarkoitetaan nuorta, joka on koulutuksen tai työelämän ulkopuolella. Nykyään tätä määritelmää pidetään kuitenkin yksinkertaistavana. Erikoistutkija Sanna Aaltonen Nuorisotutkimusseurasta kommentoikin, että on ongelmallista, että nuoret niputetaan yhdeksi syrjäytyneiden ryhmäksi, sillä tilanteita on monia ja yleistäminen luo nuorelle usein syyllisyyttä. (Salonen 2017.) Termi syrjäytynyt koetaan helposti leimaavaksi ja ihmisiä ulkopuolelta määritteleväksi (Me-säätiö 2018). Allianssin kokoomateos Nuorista Suomessa (2016), määrittelee henkilön olevan syrjäytynyt, jos hän on työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella eikä hänellä ole peruskoulun lisäksi muuta koulutusta. Me-säätiö lisää tähän määritelmään vielä osattomuuden tunteen.

Vuonna 2010 syrjäytyneitä oli 15-29-vuotiaista noin viisi prosenttia eli noin 51 000 nuorta. Näistä nuorista 32 000 oli kokonaan työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella, eivätkä he olleet rekisteröityneet työttömiksi työnhakijoiksi. Jo vuoden mittainen jakso koulutuksen ja työn ulkopuolella nostaa riskiä sosiaalisten ja psyykkisten ongelmien kasvuun. (Suomen nuorisoyhteistyö - Allianssi ry 2016.) Tämä ilmiö näkyy myös vuoden 2014 Nuorisobarometrin tuloksesta, jossa selvisi, että nuorista 34 % katsoi syrjäytymisen johtuvan suurissa määrin omasta laiskuudesta tai välinpitämättömyydestä.

Huolestuttava kehitys syrjäytyneiden määrässä on tapahtunut nimenomaan nuorten miesten kohdalla. Vuonna 2005 nuorten miesten syrjäytymisprosentti oli 12,2 %, kun

vuonna 2015 vastaava luku oli jo 21,1 % (mt. 2016, 42.) Nuorten miesten syrjäytymistä on nostettu tapetille viime aikoina enemmänkin ja esimerkiksi Yle on käynnistänyt jo vuonna 2016 Sekasin-kampanjan, joka alkoi Yle Areenaan tehdystä televisiosarjasta. Virallisen sarjan lisäksi monet sosiaalisen median vaikuttajat ja Ylen Kioski-ohjelman työntekijät ovat tehneet erilaista materiaalia liittyen nuorten miesten syrjäytymiseen ja sitä sivuaviin aiheisiin, esimerkiksi mielenterveysongelmiin.

Me-säätiö ja Terveiden ja hyvinvoinninlaitos ovat luoneet syrjäytymisen ehkäisemiseen uuden Syrjäytymisen dynamiikka -työkalun vuonna 2018, jonka avulla syrjäytymisen riskitekijöitä voi tarkastella suhteessa nuoreen. Syrjäytymiselle altistavia riskitekijöitä ovat työkalun mukaan esimerkiksi lastensuojelusijoitus, toisen asteen tutkinnon puuttuminen 25 vuoden iässä, masennuslääkkeiden käyttö 14-18-vuotiaana, teinraskaus, varhaiset käytöshäiriöt, vanhemman pitkäaikainen toimeentulotuella oleminen, yhteishaussa hakematta jättäminen ja toisaalta myös yli viisi kertaa yhteishaussa hakeminen. Jos työkalun syrjäytymisen riskitekijöistä kaksi tai useampi kuorittuu samalle henkilölle, on henkilö vaarassa syrjäytyä nuoruudessa ja varhaisaikuisuudessa. Työkalu on kehitetty, jotta palveluita voitaisiin kohdistaa oikein ja syrjäytymisen ehkäistä jo ennen korjaavien toimenpiteiden tarvetta. (Me-säätiö, Työn ja hyvinvoinnin laitos 2018.)

Syrjäytymisestä puhuttaessa tulee mielestäni nostaa esiin myös ammatillisen koulutuksen reformi. Ammatillisen koulutuksen reformi tarkoittaa ammatillisen koulutuksen kokonaisvaltaista muutosta osaamisperustaiseksi ja asiakaslähtöiseksi (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018.) Uuden mallin mukaisesti opiskelut voi aloittaa käytännössä milloin tahansa, opiskelijat suorittavat tutkinnon osia kokonaisen tutkinnon sijasta ja ennen kaikkea oppimista siirretään enemmän työpaikoille. Osallistuin keväällä 2018 Lappi NYT-hankkeen työpäivään, jossa kaksi Peräpohjolan ammattiopiston opettajaa puhuivat reformista ja paineista, joita se asettaa nuorille. Molemmat luennoijat olivat huolissaan siitä, miten nuoret pärjäävät, kun heille annetaan yhä enemmän vastuuta, eikä tukea opiskeluun ole tarjolla riittävästi. Samalla opettajalla saattaa olla monta eri aikaan aloittanutta opiskelijaa, joita pitäisi kuitenkin kaikkia tukea yksilöllisesti.

Helsingin Sanomien 21.10.2018 julkaistussa artikkelissa toimittaja Satu Vasantola haastatteli anonymisti ammattikouluopettajia. Haastatteluissa kävi ilmi muun muassa se, että soveltuvuuskokeiden poistuttua nuoria päätyy väärille aloille, mikä voi

johtaa opiskeluiden keskeytykseen myöhemmässä vaiheessa. Lähiopetuksesta on myös leikattu, mikä tarkoittaa, ettei nuorille välttämättä muodostu enää samanlaisia ryhmiä kuin ennen. Kasvatustieteiden tohtori Erja Sandberg huomauttaa, että nuoret tarvitsisivat lukujärjestykset, joita noudattaa, ja opetusta jokaiselle päivälle, sillä nuoret tarvitsevat elämäänsä rytmin ja ryhmän, johon kuulua. Nuorilta vaaditaan liikaa itsenäisyyttä ja harppaus nykyisestä peruskoulusta uuteen ammattikouluun valtava. (Vasantola 2018.)

2.2 Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalinen vahvistaminen terminä on vaikea määritellä, sillä se kattaa laajasti erilaisia näkökulmia. Alunperin sosiaalisesta vahvistamisesta alettiin puhua, kun syrjäytymisen ehkäisylle piti keksiä sopivampi nimi. Kuten edellisessä luvussa on kerrottu, syrjäytyminen on negatiivissävytteinen termi, jonka käyttöä on pyritty tietoisesti vähentämään. Näin ollen syrjäytymisen ehkäisylle kehitettiin samaa tarkoittava, mutta positiivisempi nimi: sosiaalinen vahvistaminen. (Mehtonen 2011, 13-14.) Myös Nuorisolaki (1285/2016) määrittelee sosiaalisen vahvistamisen syrjäytymisen ehkäisynä.

Sosiaalisen vahvistamisen voidaan sanoa olevan kokonaisvaltaista elämänhallinnan tukemista. Arkipuheessa se voi tarkoittaa useita erilaisia ehkäiseviä toimia, muun muassa varhaista puuttumista, nivelvaiheiden tunnistamista tai vaikka korjaavia toimia. Tavoitteena toiminnalla on kuitenkin aina sosiaalinen vahvistuminen eli elämänlaadun parantuminen. Elämänlaatu, ja varsinkin sen paraneminen, on kuitenkin subjektiivinen käsite, minkä vuoksi eri ihmiset voivat kokea sosiaalista vahvistumista eri asioista. (Mehtonen 2011, 13-14.)

Etsivä nuorisotyö on kohdennetun sosiaalisen vahvistamisen palvelu. Se on myös ainoa sosiaalisen vahvistamisen palvelu, josta on erikseen säädetty lailla. Sosiaalista vahvistamista voisi tarkastella monelta kantilta ja sille saisi yhtä monta määritelmää kuin on näkökulmiakin. Nuorisolalla puhutaan sosiaalisesta vahvistamisesta, sosiaalihuoltolaissa sosiaalisesta toimintakyvystä, kuntouttavan työtoiminnan laissa taas elämänhallinnasta. Sosiaalinen vahvistaminen on siis yksi perusajatuksia ihmisiä koskevissa laeissa, mutta termit vaihtelevat. (Kuure 2015, 46-49.)

3 ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on auttaa palveluiden, koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle päätyneet alle 29-vuotiaat henkilöt takaisin osaksi yhteiskuntaa. Etsivä nuorisotyö on nuorelle vapaaehtoista ja sen tarkoituksena on vahvistaa nuoren valmiuksia päästä elämässä eteenpäin. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 4.) Nuori määrittelee itse asiat, joihin haluaa apua. Etsivässä nuorisotyössä keskeisenä on käsitys, ettei toivottomia ihmisiä ole; on vain niitä, jotka eivät ole vielä päässeet kohtaamaan omaa potentiaaliaan. Etsivää nuorisotyötä tehdään positiivisella asenteella, eikä siinä keskitytä ongelmiin, vaan mahdollisuuksiin. (Huhtajärvi 2007, 446-447.)

Etsivän nuorisotyön käsikirjan (2018) mukaan etsivän työn tehtävä on täydentää jo olemassa olevia palveluita, ei korvata niitä. Perustehtävänä on löytää sekä tavoittaa asiakaskuntaan kuuluvat nuoret ja tämän jälkeen auttaa niitä nuoria, jotka tarvitsevat apua itse sanelemissaan asioissa. Usein nämä nuoret ovat syrjäytyneitä, eli pudonneet yhteiskunnan kelkasta jollakin tavalla, esimerkiksi jäämällä vaille koulu- tai työpaikkaa. Työn tavoite onkin auttaa nuoria edistämään pääsyään haluamaansa elämäntilanteeseen. Etsivän nuorisotyön toinen tehtävä on puhua nuorten asioista yhteiskunnalle ja päättäjille, nostaan esiin mahdollisia epäkohtia tai kehittämistarpeita. Työntekijät ovat usein nuorten lähellä ja pystyvät puhumaan nuorten puolesta eteenpäin. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 22-23.)

Etsivä työ - Euroopan syrjäytyneiden väestönosien parissa -teoksen (2007, 26) mukaan etsivässä työssä ammattilaiset jalkautuvat työskentelemään sinne, missä asiakkaat ovat. Vuonna 2018 julkaistun etsivän nuorisotyön käsikirjan mukaan työ on lisäksi seinätöntä ja liikkuvaa, mikä tarkoittaa asiakkaiden luokse menemistä. Nuoren kanssa ollaan samalla puolella ja toiminnan keskiössä on nuori itse. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 25.)

3.1 Työtä säätelevät lait

Etsivää nuorisotyötä säätelee moni laki, mutta vuonna 2016 päivitetty nuorisolaki on niistä tärkein ja oleellisin. Nuorisolaissa säädetään nuorisotyöstä ja -toiminnasta sekä nuorisopolitiikasta, niiden rahoituksesta sekä eri kuntien vastuista ja yhteistyöstä. Lain tavoitteena on muun muassa parantaa nuorten elinoloja, edistää kiinnittymistä

yhteiskuntaan ja yhteiskunnassa toimimista, tukea nuorten kasvua ja siihen liittyviä alueita sekä edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. (Nuorisolaki 1285/2016). Laki määrittelee nuorisotyön olevan kunnan järjestämisvastuulla. Toimintaa tulisi toteuttaa nuorisolaissa nimettyjen tavoitteiden pohjalta ja niihin pyrkien, tarkoittaen esimerkiksi nuorten mielipiteiden huomioimista kunnallisessa päätöksenteossa.

Nuorisolaissa säädetään, että kunnan on järjestettävä etsivää nuorisotyötä osana alueensa palveluita. Laki määrittelee myös etsivän nuorisotyön perustehtävän ja tavoitteet. Kunta voi nimetä tehtävään joko virka- tai työsuhteessa kuntaan olevan henkilön tai se voi ostaa palvelun joltakin nuorten palveluja tuottavalta taholta, esimerkiksi paikalliselta nuorille palveluja järjestävältä järjestöltä tai yhdistykseltä. Esimerkiksi Tampereella toimintaa järjestää useampi taho, yhtenä näistä riippuvuuksista vapaata elämää tukeva Nauha ry (Nauha ry 2018.) Laki määrittää myös, että etsivällä nuorisotyöntekijällä tulee olla riittävä koulutus ja kokemus nuorten kanssa tehtävästä työstä. Sopivaksi koulutukseksi voidaan katsoa esimerkiksi yhteisöpedagogi tai nuoriin suuntautunut sosionomi. Nuorisolain mukaan etsivän työn tulisi perustua nuoren omaan näkemykseen tuen tarpeesta eikä siihen osallistuminen ole pakollista.

Nuorisolaissa säädetään myös nuorten tietojen luovuttamisesta etsivälle nuorisotyölle. Käytännössä tämä tarkoittaa, että nuorelta tarvitaan aina lupa, kun hänen tietojaan luovutetaan eteenpäin. Poikkeuksen tähän tekevät erikseen laissa säädettyt tahot, joilla on velvollisuus luovuttaa tietoja etsivälle nuorisotyölle. Näitä tahoja ovat opetuksen järjestäjät, joiden tulee luovuttaa tieto etsivälle nuorisotyölle mikäli nuori keskeyttää opiskelun tai ei sijoitu peruskoulun jälkeen mihinkään opintoihin, sekä puolustusvoimat tai siviilipalveluskeskus, mikäli nuori keskeyttää palveluksensa tai vapautetaan palveluksesta palvelusjakson aikana. Tiedot voidaan kuitenkin jättää luovuttamatta, jos tahot katsovat, ettei nuori tarvitse etsivän nuorisotyön palveluita. Syitä tietojen luovuttamatta jättämiseen saattavat olla esimerkiksi tiedossa oleva opiskelu- tai työpaikka. Edellä mainittujen lisäksi nuoren tietoja voivat luovuttaa etsivälle nuorisotyöntekijälle Kela tai muu viranomaistaho, jos he arvioivat nuoren kokonaistilanteen olevan sellainen, että hän tarvitsee palvelua mahdollisimman pikaisesti. (Nuorisolaki 1285/2016). Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi alle 25-vuotiaan yli neljä kuukautta kestävä toimeentulotuen saanti, mihin olen itse työssäni törmännyt.

Nuorisolaissa puhutaan nuorten tietojen käsittelystä. Nuoren tiedoista kirjataan välttämättömät asiat, ilmoittaja taho, päätetyt toimenpiteet, mitä tietoja nuoresta on annettu ja kenelle tietoja on luovutettu. Nuoren tietoja ei saa luovuttaa eteenpäin ilman hänen suostumustaan. Mikäli nuori on alaikäinen, tarvitaan suostumus myös huoltajalta. Nuoren luvalla tietoja voidaan luovuttaa eteenpäin toiselle viranomaiselle, esimerkiksi sosiaalitoimeen. Henkilörekisterin ylläpitäjä on kunta ja rekisteristä tulee olla lain vaatima rekisteriseloste. Nuoren tiedot on hävitettävä heti, kun ne eivät ole enää tehtävän hoitamisen kannalta välttämättömiä. Etsivä nuorisotyöntekijä ei saa kertoa tietoja nuoren elinoloista, tukitoimista, terveydentilasta tai muistakaan henkilökohtaisista asioista sivullisille ilman nuoren suostumusta. Tietojen käsittelyssä tulee ottaa huomioon myös 25.5.2018 voimaan astunut EU:n yleinen tietosuojasetus, joka päivittää tietosuojaa nyky maailman digitalisaation ja globalisaation ajan tasalle (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2018.)

Nuorisolain lisäksi etsivään nuorisotyöhön vaikuttavia lakeja on muitakin. Näitä ovat muun muassa perustuslaki, yhdenvertaisuuslaki, sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki ja työttömyysturvalaki. Lakeja ei tarvitse osata ulkoa, mutta on tärkeää tietää, mitkä lait toimintaa säätelevät ja miten ne vaikuttavat työhön (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 13.)

Etsivän nuorisotyön toteutukseen myönnetään Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksia, jotka Aluehallintovirasto jakaa eri toimijoille. Avustus myönnetään harkinnanvaraisena etsivän nuorisotyön palkkakuluihin. Avustuksen tarkoituksena on nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseen sekä koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrän vähentämiseen. Avustuksen saaneesta toiminnasta tulee tehdä talousraportointi sekä tuloksellisuusraportointi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018). Tuloksellisuusraportointiin on kehitetty erillinen työkalu, PAR-ohjelma. Etsivä nuorisotyö käyttää PARent-versiota. Kunta voi pitää myös muunlaista raportointia, kunhan toimittaa raportit ohjelmastaan määräaikaan mennessä PARkki tietokantaan. (Aluehallintovirasto 2018).

3.2 Eettiset näkökulmat ja arvot

Etsivä työ - Euroopan syrjäytyneiden väestönosien parissa -teos (A-klinikkasäätiö 2007, 17-19), kiinnittää ensimmäisenä aiheenaan huomiota etsivän työn eettisiin periaatteisiin toteamalla, että kaikessa sosiaali- ja terveystyössä tulisi ihmisoikeuksien olla

yhteisinä oleellisina periaatteina. Erityisen tärkeää on ihmisarvo (dignity). Jokaisella yksilöllä on oikeus tulla nähdyksi arvokkaana ja saada arvonsa mukaista moraalista kohtelua.

Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry ja Nuoriso- ja Liikunta-alan asiantuntijat ry ovat luoneet nuorisotyölle ammattieettisen ohjeistuksen, jonka tarkoitus on ilmentää nuorisotyön asennetta, vastuuta ja työhön suhtautumistapaa. Ohjeistus on tarkoitettu nuorisotyön ammattilaisille ja sitä voi hyödyntää työn sisällön kehittämisessä sekä työvälineenä. Eettinen ohjeistus kertoo millaista nuorisotyön tulisi olla ja millaisella asenteella sitä pitäisi tehdä. Ohjeistuksen mukaan nuorisotyön tulee olla yksilön omien voimavarojen ja näkemyksen mukaisen paikan saavuttamista, kohtaamista, kannustamista ja yhdessä tekemistä, osallisuuden vahvistamista, oman työn ja hyvinvoinnin arvostamista, nuoruuden tulkkina toimimista sekä luonnon ja eläinten kunnioitusta. (Rauas 2014.)

Etsivän nuorisotyön käsikirja on avannut hyvin arvot, joita etsivässä työssä tulisi noudattaa. Yksi tärkeimmistä on vapaaehtoisuus, sillä etsivän työn tulisi aina olla nuorelle vapaaehtoista. Mikään tuki tai raha ei ole sidottu etsivään työhön osallistumiseen, vaan työtä työtä tehdään täysin nuorelle itselleen ja hänen tarpeisiinsa vastaten. Samaan kategoriaan lukeutuu myös nuorilähtöisyys, eli nuori on se, jolle ja jonka tarpeisiin etsivää työtä tehdään. Nuorta tulee kunnioittaa samalla tavoin kuin ketä tahansa muutakin ihmistä. Etsivä nuorisotyöntekijä kulkee nuoren rinnalla, on aidosti läsnä ja saavutettavissa nuorelle. Lisäksi yksi tärkeimmistä lähtökohdista työssä on luottamuksellisuus: nuoren tulee voida luottaa työntekijän puhuvan totta ja olevan nuoren puolella. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 6-9.)

Etsivä nuorisotyö on kokonaisvaltaista ja monialaista yhteistyötä, jonka keskiössä on nuori ja hänen hyvinvointinsa. Etsivän nuorisotyöntekijän ei tarvitse olla kaikkien alojen asiantuntija, mutta hänen tulee kyetä etsimään nuoren kanssa erilaisia vaihtoehtoja palveluihin, joita nuori tarvitsee. Etsivä nuorisotyö on vahvasti aitoa kohtaamistyötä, mikä tarkoittaa, että työntekijän täytyy tehdä sitä ainakin tietyissä määrin omalla persoonallaan. Nuoret huomaavat hyvin helposti, jos työntekijä teeskentelee olevansa jotain muuta kuin mitä on, jolloin luottamussuhdetta ei pääse syntymään. Omia arvoja ja mielipiteitä ei saa kuitenkaan tuoda liian vahvasti esille, varsinkaan jos ne ovat ristiriidassa työnantajan arvojen kanssa. (Mt. 2018, 6-9.)

3.3 Etsivän nuorisotyön menetelmiä

Kun toiminnan lähtökohtana on asiakas, eli nuori itse, on luonnollista lähteä tekemään työtä hänen näkökulmastaan. Riippumatta avun pääasiallisesta tarpeesta, usein ensimmäinen apua vaativa asia on nuoren sisäisen motivaation löytyminen. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 30-31.)

Etsivän työn suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin on olemassa erilaisia prosesseja. Yksi prosesseista esittää, että etsivää työtä aloitettaessa on tärkeää ottaa haltuun työskentelyalue (esimerkiksi sen erikoisominaisuudet, kohderyhmä ja missä nuoret liikkuvat) ja tehdä itsensä näkyväksi alueella. Ei voida olettaa kenenkään tietävän etsivästä nuorisotyöntekijästä, ellei tämä pidä itsestään jonkinlaista ääntä. Tämän jälkeen jalkaudutaan nuorten pariin ja aletaan rakentaa luottamusta esimerkiksi miten. Luottamuksen syntyessä päästään ohjaamaan nuoria palveluihin, minkä jälkeen toiminta dokumentoidaan ja raportoidaan. Tämän jälkeen prosessia voidaan arvioida ja kehittää seuraavaa kertaa varten. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 36; Huhtajärvi 2007, 447-448.)

Nuorten tilanteet vaihtelevat niin paljon, että yleispätevien menetelmien kirjaaminen on hankalaa. Etsivässä nuorisotyössä on kuitenkin valtavasti erilaisia hyväksi koettuja menetelmiä ja käytänteitä, joista jokainen alalla työskentelevä voi valita itselleen ja omalle alueelleen sopivat työskentelymuodot. Keskeinen tekijä kaikissa menetelmissä ja käytänteissä on kuitenkin luoda nuoriin luottamussuhde, jonka kautta työskentelyä voidaan lähteä toteuttamaan. Keskustelun kautta nuorilta löytyy usein paljon sanottavaa. Nuorille voi olla kuitenkin hankalaa nimetä omia vahvuuksiaan, joten niiden sanoittaminen ja kartoittaminen on yksi tärkeä osa etsivää työtä. Kun nuori on toiminnan keskiössä ja päättämässä asioista, ollaan etsivän nuorisotyön ytimessä. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 30-31.)

3.4 Etsivän työn nykytila

Etsivä nuorisotyö on tällä hetkellä nosteessa. Vuonna 2018 etsivälle nuorisotyölle perustettiin uusi osaamiskeskus, koulutuksia järjestetään ympäri Suomen, tarjolla on erilaisia verkkoluentoja ja alalla kiinnitetään enenevässä määrin huomiota siihen, mitä etsivä nuorisotyö on. Hyvä esimerkki etsivän nuorisotyön osaamiskeskuksen järjestämisestä koulutuksista on valtakunnallinen koulutuskiertue, joka kulkee nimellä "Mitä te

oikein teette?”. Koulutus on tarkoitettu etsiville nuorisotyöntekijöille ja heidän esimiehilleen, ja sen tarkoituksena on tarjota työntekijöille tapoja kuvata ja tehdä etsivää nuorisotyötä näkyväksi. (Etsivän nuorisotyön osaamiskeskus 2018.)

Näiden toimien valossa voidaan todeta etsivän nuorisotyön olevan ajankohtainen asia. Onkin oleellista, että alan nosteeseen sekä alati muuttuvaan yhteiskuntaan reagoidaan ajoissa. Tämä kertoo myös siitä, miten uusi nykyinen etsivän nuorisotyöntekijän rooli todellisuudessa on, vaikka etsivää työtä on tehty Suomessa jo hyvin pitkään. Ala on kuitenkin kehittynyt radikaalisti ja nyt työtä on alettu kirjaamaan auki ja toteuttamaan valtakunnallisella tasolla, eikä ainoastaan erilaisina projekteina ympäri Suomea. Etsivän nuorisotyöntekijän roolin ollessa uusi, tulee sen mukana kuitenkin myös haasteita. Työyhteisöissä etsivän nuorisotyöntekijän tehtävää ei vielä täysin tunneta eikä kunnan sisällä tunnu olevan selkeää kuvaa siitä, mitkä ovat etsivän nuorisotyöntekijän vastuualueet, tehtävät ja oikeudet tai mitkä ovat parhaat keinot saavuttaa asetetut tavoitteet.

Toisaalta liikutaan jo oikeaan suuntaan, sillä Kansaneläkelaitoksen eli Kelan 16.10. julkaiseman tiedotteen mukaan myös etsivät nuorisotyöntekijät voivat arvioida nuorten toimintakykyä hänen hakeutuessaan Kelan kuntouttaviin palveluihin. Tämä on osa Kelan NEET-nuorten palveluiden kehittämistä. Helmikuussa 2018 Kela tiedotti, että NEET-nuoret pääsevät Kelan kuntoutukseen ilman lääkärinlausuntoa uutena kokeiluna. Helmikuussa julkaistu tieto annettiin vain etsiville nuorisotyöntekijöille. Uudemmassa tiedotteessa sanotaan etsivien nuorisotyöntekijöiden voivan tehdä myös nuoren kokonaisvaltaisesta toimintakyvystä arvion, jonka perusteella nuori voisi hakeutua kuntoutukseen. (Kela 2018.)

Valtakunnallisen työpajayhdistyksen 6.11.2018 julkaistun hallitusohjelmataavoitteen keskiössä ovat työpajojen ja etsivän nuorisotyön asemien ja resurssien turvaaminen yhteiskunnan rakenteellisessa muutoksessa. Sekä etsivä nuorisotyö että työpajatoiminta ovat hyviä toimintamuotoja toteuttamaan nuorisotakuuta, minkä vuoksi niiden turvaaminen ja ylläpito on yhteiskunnallisesti järkevää. Julkistamistilaisuudessa oli puhumassa poliitikkoja eri puolueista, joista kaikki alleviivasivat samoja pointteja: nuoria ei pitäisi heitellä ns. luukulta toiselle, ja työpajatoiminta sekä etsivä nuorisotyö ovat tärkeää toimintaa, joista tulee pitää kiinni. Tämän keskustelun valossa etsivän työn arvo on tunnustettu myös päättäjien toimesta. (Valtakunnallisen työpajayhdistyksen hallitusohjelmataavoitteiden julkistamistilaisuus 2018.)

3.5 Nykynuoriso

Nuoriso muuttuu ja kehittyy koko ajan ja onkin tärkeää, että nuorisotyö pysyy tässä muutoksessa mukana. Tämänhetkinen nuorten sukupolvi on syntynyt aikakaudelle, jossa digitalisaatio on ollut mukana heidän elämässään sen alkutaipaleelta saakka. Tein aikaisemmin tänä vuonna Posion peruskoululla kyselyn yläkouluikäisten sosiaalisen median viestintäkanavien käyttämisestä, tarkoituksena löytää kaikista toimivin kanava, jossa viestiä nuorten kanssa. Suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista nuorista oli puhelimeensa ladattuna kaikki kyselyn vaihtoehtoina olleista sovelluksista (Facebook, Instagram, Snapchat ja WhatsApp), mutta kysyttäessä eniten käytettyä sovellusta, oli vastaus useimmiten Snapchat. Tämä osoittaa, että myös nuorisotyön täytyy siirtyä nuorten käyttämille viestintäkanaville perinteisten kanavien sijaan.

Ylen Aamu-TV käsitteli nuorison nykytilaa maanantaina 5.11.2018 ohjelmapätkässä ”Mitä nuorisolle kuuluu?”. Ohjelman vieraana oli Nuorisotutkimusseuran vastaava tutkija Mikko Salasuo. Nuorisotutkimusseura juhlii tänä vuonna 30-vuotistaivaltaan ja juhlavuosi huipentui 5.-6.11.2018 järjestettäviin kansainvälisiin nuorisotutkimuspäiviin, joiden tuloksia Salasuo avasi vierailunsa aikana. Salasuo kertoi haastattelussa nuorten voivan paremmin kuin 20 vuoteen ja vanhempien olevan huolestuneempia kuin ikinä. Nuoret itse kokevat voivansa hyvin. He asettavat arvoa ystäville ja ovat ennen kaikkea optimistisia tulevaisuuden suhteen. Nuoret eivät juo alkoholia, eivät polta tupakkaa ja arvostavat yleisesti terveempiä elämäntapoja. He eivät myöskään kapinoi samalla tavalla kuin aiemmat sukupolvet. Salasuon mukaan vanhemmat ovat huolissaan lähinnä sen takia, etteivät ymmärrä nuoria ja heidän muuttuvaa kulttuuriaan.

Nuorisokulttuurit ovat muuttuneet ajan saatossa ja Salasuo sanookin nuorisokulttuurien olevan erittäin tärkeässä asemassa nuoren identiteetin kehittymistä ajatellen. Ennen nuorisokulttuureiden ajateltiin antavan huonoja vaikutteita yhteiskunnalle, mutta nykyään ne nähdään positiivisemmassa valossa. Nykyään ajatellaan olevan tärkeää, että nuorilla on joku oma juttu. Nuorisokulttuurit itsessään ihannoivat muun muassa päihteettömyyttä ja etenkin alkoholin käytön vähenemistä. Nämä ovat nuorten elämässä positiivisia näkökulmia. (Salasuo 2018.)

Yksi suurista eroista nykynuorison ja vanhempien ikäpolvien välillä on se, että kenestä tahansa voi tulla vaikuttaja. Vaikuttajat ovat erilaisissa sosiaalisen kanavissa toimivia nuoria ja aikuisia, jotka tuottavat sisältöä kanavilleen. Esimerkiksi suoratoistopalvelu

YouTubeen videoita tekevät henkilöt, eli tubettajat, ovat nuorison keskuudessa suosituimpia julkkiksia ja vaikutusvaltaisimpia ihmisiä. Kaikista suomalaisista kymmenesosa seuraa tubettajia, kun taas 15–24-vuotiaista nuorista jopa 39 prosenttia katselee Youtube-vaikuttajien sisältöjä viikoittain. Kansainvälisesti julkkisten käyttö kampanjoiden keulakuvina on menossa alaspäin, ja aidot sosiaalisen median vaikuttajat, jotka ovat tunnettuja pääasiassa sosiaalisen median kontekstista, ovat nousemassa suosituimmiksi. (Kukkonen 2018.)

4 NUORISOTYÖ POSIOLLA

4.1 Posio

Posion kunta on kauniiden maisemien ja puhtaan luonnon tyyssija eteläisessä Lapissa. Lapin Taikamaa -nimen alle brändätyn Posion alueella sijaitsevat luontonähtävyydet Korouoman rotkolaakso ja sen jääputoukset, Livojärven pitkät hiekkarannat sekä vuoden 2010 luontokohteeksi valittu Riisitunturi. Nimi “Lapin Taikamaa” ei siis todellakaan ole liioiteltu näkemys kunnan elämystarjonnasta sen asukkaille ja turisteille. Kunta on myös tunnettu keramiikka- ja sisustustavarayritys Pentikistä, sillä perheyrietyksen tehtaat sijaitsevat Posiolla, ja kunnassa arvostetaankin keramiikkatyötä. Tämä on vetänyt puoleensa taiteilijoita jopa Etelä-Koreasta ja Kiinasta saakka. Vuoden 2020 syksyllä Posiolla ja Rovaniemellä järjestetään kansainvälinen keramiikka-alan kongressi, jonka odotetaan tuovan satoja kävijöitä noin 50 eri maasta. (Ahola 2017.)

Posion pinta-ala on noin 3 500 neliökilometriä ja asukkaita kunnassa on ollut vuoden 2017 lopussa 3 367 (Posion kunta 2017). Kunta muodostuu lukuisista pienistä kylistä, jotka sijaitsevat pitkien välimatkojen päässä toisistaan ympäri kunnan aluetta. Posio on kärsinyt jo pitkään muuttotappiosta ja kunnan tilasta kertoo esimerkiksi se, että ennen kylillä on ollut omat koulunsa, mutta nykyään koko kunnassa on yksi koulurakennus, jossa toteutetaan kaikkien luokka-asteiden opetus esikoulusta lukioon. Osa kyläkeskuksista on niin pieniä, että niissä saattaa asua vain neljä perhettä (Suonnan-salo 2018). Kaikki alueen palvelut, myös kaupat, sijaitsevat kunnan keskustassa eli Aholassa. Kunnan sisäistä julkista liikennettä ei juuri ole, vaan linja-autot kulkevat koulun työaikojen mukaan. Rovaniemi ja Kuusamo ovat lähimmät isot kaupungit ja niihin pääsee kulkemaan muutaman kerran päivässä linja-autolla.

Posio on osa Koillismaata, jonka muodostavat Posion lisäksi Kuusamo ja Taivalkoski. Alueella tehdään yhteistyötä erilaisten palveluiden järjestämisessä. Esimerkiksi lomit- tus- ja eläinlääkäripalvelut on järjestetty näiden kolmen kunnan yhteistyönä. Samaan aikaa posiolaisilla on vahva kokemus ja tuntemus omasta posiolaisuudestaan, eivätkä he halua olla koillismaalaisia, vaan nimenomaan posiolaisia (Posion uusi kansalaisfoo- rumi 2018).

Vuonna 2017 Posion asukkaista 313 on ollut 15-28-vuotiaita eli luokiteltavissa etsivän nuorisotyön asiakasryhmään (Suomen nuorisotyön tilastot 2018). Koko kunnan väki- lukuun suhteutettuna tämä tarkoittaa ainoastaan 9,1%. Alueen nuorten vähäistä mää- rää selittää muun muassa se, ettei kunnassa ole ammatillisen koulutuksen oppilaitok- sia lainkaan, vaan lähimmät sijaitsevat Kuusamossa noin 60 kilometrin päässä ja Ro- vaniemellä 130 kilometrin päässä. Pitkien koulumatkojen vuoksi oppilaat muuttavat usein lähemmäs kouluaan ja ammattiin opiskelevat, alunperin posiolaiset nuoret kuu- luvatkin usein muiden kuntien nuorisotyön piiriin. Peruskoulun lisäksi kunnasta löy- tyy pieni lukio, jossa opiskelee lukuvuodella 2018-2019 ainoastaan 35 oppilasta. Asia- kaskunnan ollessa vähäistä, on kunnan alueen etsivän nuorisotyön rajoja höllennetty ja myös tyypillistä ikäluokitusta nuoremmat lapset ja nuoret on sisällytetty palveluiden piiriin, mikäli heidän katsotaan hyötyvän etsivän nuorisotyön tarjoamasta avusta.

Harrastusmahdollisuudet ovat Posiolla verrattain hyvät. Kunnan liikuntatoimi järjes- tää erilaisia kurssimuotoisia aktiviteetteja etenkin kesäisin ja koulujen lomaviikoilla. Nämä toiminnot ovat kuitenkin suunnattu enemmän peruskouluikäisille ja sitä van- hemmat nuoret jäävät helposti toimintojen ulkopuolelle. Posion kansalaisopisto jär- jestää monipuolisia kursseja, jotka on kuitenkin usein suunnattu joko aikuisille tai lap- sille, ei niinkään nuorille. Lähes kaikki aktiviteetit järjestetään kunnan keskustassa, Aholassa, mikä vaikeuttaa sivukylien nuorten harrastamista. Koulukyytien ollessa ai- noa säännöllinen joukkoliikenne, ei iltaisin pääse keskustaan harrastamaan ilman itse järjestettyä autokyytiä, kun matkaa keskustaan voi kertyä 30 kilometriä suuntaan. (Po- sion kansalaisopisto 2018, Posio - Lapin taikamaa 2018, Posion kunta 2018.)

4.2 Nuorisotyö Posiolla

Tarkastellessani Posion kunnan toimintaa opinnäytetyötäni varten huomasin, että nuorisotyöhön ja etenkin sen kehittämiseen ei ole juuri panostettu. Kunnalla on nuo-

risotyön toimintaa lain edellyttämässä määrin, mutta toiminta on pysynyt samanlaisena ja sen on annettu mennä eteenpäin omalla painollaan. Posiolla ei ole erikseen nimettyä nuorisotyöntekijää, vaan nuorisotoimi koostuu vapaa-aikasihteeristä ja etsivästä nuorisotyöntekijästä, mikä hankaloittaa tehtävien jakoa ja suorittamista. Viimeisin julkaistu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on vuosilta 2013-2016, joten sen laatimisesta on aikaa jo ainakin viisi vuotta, mikä on tähän maailman aikaan todella pitkä aika (Posion kunta 2018).

Posion keskustassa Aholassa toimii nuorisotila Apaja, jonka toiminnasta vastaa Posion 4H-yhdistys. Palvelu on hankittu ostosopimuksella. Apaja on auki kaikkina arkipäivinä joko klo 13-18 tai 13-20. Tämän lisäksi Apaja on auki kerran kuussa pidennetyin aukioloajoin perjantaina ja lauantaina, jolloin toimintaa on tarjolla klo 22 asti. Nuorisotilalla järjestetään myös erilaisia teemailtoja, jotka tarjoavat tavallisuudesta poikkeavaa ohjelmaa. Tällaisiin teemailtoihin lukeutuvat esimerkiksi Halloween-juhlat, joissa maskeerattiin kauhumaskeerauksia, lanit, jolloin tila on auki läpi yön innokkaita peliharrastajia varten sekä tyttöjen illat, jolloin puhutaan esimerkiksi kauneuden hoidosta ja muista tytöille suunnatuista asioista. Tila on perinteinen nuorisotila biljardipöytineen, pelikonsoleineen ja sohvineen. Nuorisotiloilla käy keskimäärin maanantaista torstaihin 12-15 nuorta ja perjantaisin reilu kaksikymmentä nuorta (Suonnansalo 2018). Nuorisotilojen käyttöön vaikuttavat suurella todennäköisyydellä samat rajoitteet kuin muuhunkin Posion toimintaan: koulukyydit ovat monille nuorille ainoa tapa liikkua oman kodin ja Aholan välillä, joten nuorisotilalle ei voida jäädä viettämään aikaa ja hengailemaan kavereiden kanssa, vaikka kiinnostusta ja halua olisikin.

Apajan lisäksi 4H-yhdistys järjestää osana Posion kunnan palveluita koulun kerhoja, kuten leipurikerho, ja kunnan nuorisotoiminnan retkiä muutaman kerran vuodessa. Tänä syksynä retki suuntautui Sallaan pelaamaan paintballia ja keilaamaan. Tämä on osa sopimusta, jolla 4H-yhdistys toteuttaa nuorisotilatoimintaa. 4H:lla on lisäksi paljon omaakin toimintaa. Se järjestää kerhoja arkipäivisin alakouluikäisille kouluvuoden aikana. Lisäksi sillä on omia kerhoja, leirejä ja retkiä. Posiolaisten nuorten työllistymistä 4H edistää järjestämällä Ajokortti työelämään-kursseja, työllistämällä nuoria ympäri vuoden ja varsinkin kesäisin sekä järjestämällä 4H yrittäjä toimintaa, jossa nuori perustaa oman yrityksen, jota hän johtaa henkilökohtaisen yritysohjaajan tukeamana. (Posion 4H-yhdistys 2018).

Myös evankelisluterilainen seurakunta on yksi nuorisotyön järjestäjistä Posion kunnan alueella. He järjestävät myös kerhotoimintaa 7-13-vuotiaille nuorille. Seurakunta vastaa rippikoulujen ja isoskoulutusten järjestämisestä. (Posion seurakunta 2018).

Posiolla toimii kunnan oma nuorisovaltuusto, joka valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Kuntalain 26. pykälän mukaan kunnan on luotava nuorisovaltuusto ja avustettava sen toimintaa. Nuorisovaltuuston tarkoituksena on edustaa nuoria kunnallisessa päätöksenteossa eli saada nuorten ääni kuuluviin (Nuva ry. 2018) Lisäksi nuorisovaltuustot edistävät nuorten ja kunnan päättäjien välistä vuoropuhelua sekä tiedottavat nuoria kunnan päätöksenteosta. Posiolla nuorisovaltuuston toimintaa auttaa kunnan vapaa-aikasihteeri. Nuorisovaltuusto vastaa myös nuorten toimintarahojen jakamisesta. Tätä rahaa voi hakea nuori tai nuorten ryhmä joka haluaa järjestää kaikille nuorille vapaata toimintaa esimerkiksi tapahtuman tai retken.

Nuorten työllistymistä tuetaan Posiolla ja 15 vuotta täyttäneet nuoret, jotka eivät saa työttömyyskorvausta, voivat hakea tukea kesätöihin työllistyäkseen. Tämä tuki maksetaan työnantajalle, joka maksaa palkkaa nuorelle. Lisäksi Posion kunta voi myöntää avustuksia kesän aikana tehtävälle työharjoittelulle, jos nuoren kotipaikka on Posio ja nuori ei ole työharjoittelussa vanhemmillaan. (Posion kunta 2018.) Monet kunnat työllistävät nuoria kesäisin muun muassa puistotöihin ja tämä avustusraha on Posion vastike tälle toiminnalle. Lisäksi Posion kunnassa on tehty kuntalaisaloite, joka ajaa ehdotusta siitä, että 16-29-vuotiaille posiolaisille nuorille maksettaisiin 300€ suuruinen palkkio, jos nuoret pysyvät Posion asukkaina, vaikka lähtisivätkin muualle opiskelemaan. Kunnanhallitus on siirtänyt asian selvityksen hyvinvointilautakunnalle. (Posion kunnan hallituksen pöytäkirja 8.10.2018.)

Posion kunnalla on myös nuorten työpaja, jonka toiminta keskittyy Liitox-poratappien tuotantoon. Tutustuessani työpajan toimintaan opinnäytetyötäni varten huomasin puutteita sen valmennuksellisessa toiminnassa. Toiminta keskittyy lähinnä tappien valmentamiseen ja siitä puuttuu niin sanottu punainen lanka sekä polku eteenpäin. Monilla työpajalle päätyvillä nuorilla on ongelmia esimerkiksi elämänhallinnan ja vaikkapa ruoanlaiton kanssa. Tällaiset taidot olisivat ensisijaisen tärkeitä opetella, mutta Posion nuorten työpajalla näitä taitoja ei juurikaan harjoitella. Yhteisöpedagogin opintojeni osana tehtävän harjoitteluni aikana kehitimmekin yhdessä kunnan

nuorten työ- ja yksilövalmentajan kanssa nuorten valmennuksellisiin palveluihin mallia. Tämä malli keskittyy tulevaisuuteen ja kannustaa nuoria pohtimaan, mitä hän haluaisi elämänsä olevan 10 vuoden päästä. Kun maali on keksitty, aletaan luomaan välitavoitteita, joiden avulla nuoren on tarkoitus lopulta saavuttaa alussa asetettu päätaavoitteensa. Välitavoitteet asetetaan mahdollisimman pienille askelille, jotta niiden saavuttamisen kynnyks ei ole liian korkea ja nuori saa kokea edistyvänsä ja saavuttavansa yhdessä asetettuja tavoitteita. Mallin ensimmäinen askel on palvelu, johon nuori ohjataan aloitushetkellä. Nuorten työpaja, eli niin kutsuttu ”tappitehdas”, ei ole omasta näkökulmastani tarkasteltuna paras paikka toteuttaa nuorten valmentavaa toimintaa, jota pajatoiminnan tulisi olla.

Aluehallintoviraston määritelmän mukaan nuorten työpajan tulisi olla toimintaa, jonka avulla edistetään nuoren kiinnitymistä yhteiskuntaan, hänen elämänhallintataitojaan sekä koulutus- ja työelämäpolkujen löytymistä. Posion nuorten työpajatoimintaa kannattaisi kehittää valmennukselliseen suuntaan. Tämä voisi sisältää erilaisia varsinaisen pajan ulkopuolella tapahtuvia päiviä, joissa työstettäisiin nuoren henkilökohtaisen suunnitelman pohjalta taitoja, joita hänen pitäisi vielä kehittää, jotta hän pääsisi omalla polullaan eteenpäin.

4.3 Etsivän nuorisotyön asema

Posion kunnassa on tehty etsivää nuorisotyötä vuodesta 2012, mutta toiminnalle ei ole luotu varsinaista mallia tai kunnollisia raameja. Etsivän työ on hakenut paikkaansa kunnan muutoinkin vähän organisoidussa nuorisotyössä. Alussa etsivä nuorisotyö oli sijoitettu sivistyspalveluiden alle ja etsivän nuorisotyöntekijän esimiehenä toimi Posion peruskoulun ja lukion rehtori. Myöhemmin tämä kuitenkin muutettiin ja etsivä nuorisotyö siirtyi hyvinvointipalveluiden alle, vapaa-aikapalveluiden alaisuuteen, ja esimieheksi asetettiin vapaa-aikasihteeri. Vuodesta 2012 vuoteen 2016 etsivänä nuorisotyöntekijänä toimi sama henkilö. Tämän jälkeen vuoden 2016-2017 tehtävää hoiti uusi työntekijä. Itse aloitin kunnan etsivänä nuorisotyöntekijänä maaliskuussa 2018. Myös vapaa-aikasihteeri vaihtui hiljattain, samoin hyvinvointipalveluiden johtaja, joten koko nuorisotyöstä vastaava tiimi on vaihtunut.

Kaikki nämä muutokset ovat olleet osaltaan luomassa tilannetta, jossa Posion kunnalla ei ole ollut kunnollista viitekehystä etsivän nuorisotyöntekijän työlle tai edes varsinaisia tietoja edellisten etsivien tekemästä työstä. Tietoja on säilytetty henkilökohtaisissa

tiedostoissa tai ne ovat saattaneet olla työntekijän oman muistin varassa, mikä on työntekijän vaihtuessa huonoin mahdollinen tilanne. Aloitin uutena ja vailla aikaisempaa kokemusta etsivän nuorisotyöntekijän työstä, joten koin tilanteen haastavaksi ja minun oli vaikea tarttua työhön, kun ohjeistus, raportit ja toimintamallit puuttuivat. Tämä ei missään nimessä ole ideaalitilanne paitsi etsivän nuorisotyöntekijän, myöskään kollegoiden tai nuorten osalta.

Kehittämällä työhön mallin ja raamit, saa työstä tehtyä tehokkaampaa, mielekkäämpää ja järkevämpää. Se myös helpottaisi sekä nykyisten että tulevien työntekijöiden työtä, yhteistyökumppaneille työstä kertomista ja työn markkinointia. Työtä ja esimerkiksi rahoituksen tarvetta oli helpompi perustella kunnan sisällä, sillä päättäjille on helpompi kertoa työn tärkeydestä, kun siihen on olemassa kunnan suunnitelmat ja toteutustavat. Kun viitekehykset puuttuvat, vaikuttaa työ enemmän puuhastelulta kuin tärkeältä osalta nuorisotyötä. Lisäksi toimivat viitekehykset ja ohjeet helpottavat toimintaa myös nuorten näkökulmasta, sillä toiminta pysyy samanlaisena riippumatta siitä, kuka työtä tekee. Viitekehysten luominen mahdollistaa lisäksi tehokkaan seurannan sekä toiminnan kehityksen että nuorten osalta, sillä tavoitteet ja saavutukset voidaan kirjata ylös ja niitä voidaan seurata. Toimintakehys luo pohjan toimivalle etsivälle nuorisotyölle ja vakauttaa sen osana kunnan toimintaa.

Etsivän nuorisotyöntekijän toimisto on kunnantalolla, joka ei ole nuorille todennäköisesti se kaikista helposti lähestyttävistä paikoista. Posiolla koulu on yksi tärkeimmistä paikoista, jossa tavoittaa nuoret jo ennen mahdollista yhteiskunnan kyydistä putoamista. Yhteistyö koulun kanssa on kuitenkin ollut hankalaa, minkä uskon johtuvan osittain epäselvyyksistä työnkuvaan liittyen. Koulun henkilökunta ei ehkä ole täysin tietoinen siitä, mitä etsivä nuorisotyö on ja että sitä tulee toteuttaa nuorten ehdoilla. Tähän tulisi ehdottomasti saada muutos, jotta yhteistyö helpottuisi ja varsinkin nuorten etu parani. Samalla olisi hyvä miettiä uudestaan etsivän nuorisotyöntekijän fyysisistä sijaintia.

4.4 Etsivän työn verkostot ja työryhmät

Pienen kunnan suuri etu on, että verkostot ovat suhteellisen pieniä ja yhden henkilön on mahdollista tuntea kaikki alueen toimijat henkilökohtaisella tasolla. Etsivä nuorisotyöntekijä kuuluukin useaan eri työryhmään ja tiimiin, joilla ajetaan etsivän asiakasryhmien hyvinvointia. Kunnan puolelta tällaisia ovat työllistämisen seurantaryhmä,

joka seuraa ja kehittää kunnan työllistämispalveluita muun muassa kuntouttavaa työtoimintaa, nuorison työllisyyden seurantaryhmä, joka tekee samaa asiaa alle 29-vuotiaiden osalta ja jonka toimintaa Lapin aluehallintovirasto seuraa sekä rajat ylittävä sosiaalihuollon tiimi, jonka tarkoituksena on helpottaa sosiaalipalveluiden ja muiden tahojen yhteistyötä.

Koulun kanssa yhteistyötä tehdään etenkin joustavan perusopetuksen ryhmän kanssa ja niin kutsuttu jope-tiimi kokoontuu kerran kuukaudessa. Joustavalla perusopetuksella tarkoitetaan peruskoulun oppimäärät täyttävää opetusta, jossa painotetaan toiminnallista oppimista ja työssä oppimista. Joustavan perusopetuksen oppilaat katsotaan kuuluvan suurempaan riskiryhmään syrjäytymistä ajatellen, koska heidät valitaan luokalle koulumotivaation sekä alisuoriutumisen takia, joten on hyvä luoda heihin yhteys jo ennen mahdollisten ongelmien syntymistä. (Nuorisotakuu 2018.) Lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä on osa oppilashuoltoryhmää ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan viikoittain järjestettäviin yhteistoimintakokouksiin, joissa puhutaan kouluun liittyvistä ajankohtaisista asioista, tiedotetaan asioita sekä keskustellaan ja tehdään päätöksiä akuuteista asioista. Paikalla on usein koko koulun opetushenkilökunta sekä koulukuraattori ja terveydenhoitaja.

Etsivä nuorisotyöntekijä käy yhdessä mielenterveyspalveluiden työntekijän kanssa pitämässä lukiolaisille ja yhdeksäsluokkalaisille elämänhallinta-tunteja lukuvuoden aikana. Näiden tuntien on tarkoitus herätellä nuoria ajattelemaan tulevaisuutta ja jatko-suunnitelmia sekä niihin liittyviä käytännön asioita.

Lisäksi yhteistyötä tehdään työ- ja elinkeinotoimiston, ns. te-palveluiden, edustajien kanssa. Laki vaatii te-toimiston edustajia luovuttamaan kohderyhmään kuuluvien nuorten tiedot etsivälle nuorisotyöntekijälle, ja Posiolla tietojen vaihtaminen asiakkaiden ja lain sallimissa rajoissa on nykytilanteessa helppoa, sillä te-toimiston edustajien ja etsivän nuorisotyöntekijän toimitilat sijaitsevat samassa rakennuksessa. Toinen kunnan palveluiden ulkopuolella oleva taho, jonka kanssa etsivä tekee yhteistyötä, on mielenterveystoimisto. Posiolla mielenterveyspalvelut tuottaa Nuorten Ystävät. Mielenterveystoimiston kanssa yhteistyö on lähinnä nuorten tukemista siellä asioimisessa. On myös ollut tilanteita, että yhteinen asiakas tarvitsee kotikäyntiä ja hänen luonaan on lähdetty käymään yhdessä.

Etsivällä nuorisotyöllä on myös omat verkostonsa ja viestintäkanavansa. Facebookissa toimii valtakunnallinen etsivän nuorisotyön suljettu ryhmä, jossa jaetaan kokemuksia ja keskustellaan erilaisista etsivää nuorisotyötä sivuavista aiheista. Lisäksi jokaisella alueella on oma koordinaattorinsa, jonka tehtävänä on koordinoida ja osaltaan kehittää alueen etsivää nuorisotyötä. Koordinaattori toimii myös linkkinä etsivän nuorisotyön osaamiskeskuksen ja oman alueensa etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa. Osa tehtävää on myös pitää yllä oman alueen etsivien nuorisotyöntekijöiden keskinäistä ajatusten vaihtoa ja verkostoa. Lapin etsivillä on myös käytössään oma WhatsApp-ryhmä, joka helpottaa tiedottamista ja jossa voidaan keskustella nopeasti eri aiheista ja vaihtaa tietoa. Lapin alueella on monta asukasluvultaan pienempää kuntaa, joissa työskentelee vain yksi etsivä nuorisotyöntekijä ja on hyvä, että vertaistukea ja tietoa on mahdollista vaihtaa helposti ja nopeasti.

5 KEHITTÄMISKOHDE JA TOIMENPITEET

5.1 Kehittämistyön menetelmät

Kehittämistyössä halusin ottaa huomioon mahdollisimman monta näkökulmaa, jotta ohjeistuksesta saadaan laadittua kokonaisvaltainen ja kehittämishallinnalla on selkeästi tavoite ja päämäärä, jota kohti kulkea. On tärkeää tiedostaa, että erilaiset kehittämistyön menetelmät toimivat erilaisissa tilanteissa. Saavuttaakseni parhaan mahdollisen lopputuloksen, valitsin eri kohderyhmille erilaisia kehittämistyön menetelmiä. On suositeltavaa käyttää monia erilaisia menetelmiä, sillä se antaa kehittämistyölle monipuolisemman aineiston, jonka perusteella lähteä kehittämään työtä. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2015, 104.) Kehittämistyössäni käytän pääasiassa laadullisia menetelmiä, sillä niillä mitataan ja todennetaan todellista elämää. Laadullisten menetelmien keskiössä on ymmärtää tutkittavaa kohdetta. Lisäksi niiden erityispiirteenä on, että tutkija tekee tulkintoja saamistaan tuloksista ja keskittyy vain pieneen joukkoon vastaajia. (mt., 104-105.)

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus ja analyysi keskittyy yleensä pelkästään tilastoihin ja numeroihin; se mahdollistaa laajan otannan ja antaa tilastollisia vastauksia. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus ja analyysi taas ottaa huomioon kokonaisuudet. Kvantitatiivisessa analyysissä tehdään päätelmiä tilastojen pohjalta. Kvalitatiiv-

vinen analyysi koostuu kahdesta osasta: havaintojen pelkistäminen ja arvoituksen ratkaiseminen eli tulkinta. Laadullisessa analyysissä on myös oleellista peilata tutkimuksen tuloksia olemassa olevaan tietopohjaan, jotta tuloksista ylipäättään voidaan tehdä päätelmiä. (Alasuutari 2007, 31-48.)

Kehitettäessä nuorille suunnattua palvelua on tärkeää ottaa huomioon nuorten oma näkökulma. Nuorisolain § 24 (1285/2016) velvoittaa antamaan nuorille mahdollisuuden vaikuttaa alueelliseen nuorisotyöhön sekä heidän kuulemisensa nuoriin liittyvissä asioissa. Tämän vuoksi yksi tärkeimmistä kuulemisen kohteista etsivän nuorisotyön ohjeistusta laatiessa ovat alueen nuoret. Nuorten mielipiteitä ja ajatuksia kerätessä minun piti ottaa huomioon oma roolini kunnan etsivänä nuorisotyöntekijänä ja sen mahdollinen vaikutus tuloksiin. Tämän takia pyrin valitsemaan käyttööni sellaiset menetelmät, jotka eivät vaikuttaisi tulosten saantiin väärin tavalla.

Käytin nuorten kanssa kahta eri menetelmää: yhteisöllisistä menetelmistä vaikutteita ottanutta mindmap-tyyppistä workshopia, joka järjestettiin koulupäivän aikana koulun tiloissa, sekä anonymisti tehtävää Webropol-kyselyä etsivän työn asiakkaana olleille tai aikaisemmin olleille nuorille. Aluksi tarkoitukseni oli tehdä tutkimusta vain koululla, sillä tulevaisuuden mahdollisista asiakkaista suurin osa löytyy koulun tiloista. Nopeasti kuitenkin kävi ilmi, että tämä tapa jättäisi lähestulkoon kaikki nykyiset asiakkaat rajauksen ulkopuolelle, mitä en kokenut hyväksi ratkaisuksi, sillä halusin laajan kattauksen vastauksia saadakseni mahdollisimman todenmukaisen tuloksen. Tämä näkemys vahvistui, kun kävin toteuttamassa koululla kehittämiseen keskittyvän aamupäivän, eikä vastauksia tullut juuri lainkaan.

Tämän vuoksi päätin toteuttaa myös Webropol-kyselyn nuorille, jotka ovat olleet asiakassuhteessa etsivään nuorisotyöhön. Webropol-kysely mahdollistaa anonymin vastaamisen, minkä koen erityisen tärkeäksi, jotta nuoret voivat avoimesti arvioida kokemuksistaan ja kertoa tuntemuksistaan, mikä saattaisi jäädä puuttumaan omalla nimellä tehdyssä haastattelussa. Näin mahdollistetaan, ettei kyselyssä synny minkäänlaista auktoriteettiasemaa, joka saattaisi vaikuttaa vastauksiin. (Ojasalo ym. 2015, 121-135.)

5.2 Kouluikäiset nuoret

Päivystän etsivän nuorisotyöntekijän roolissa koululla aina tiistaiamupäivisin klo 8.45-12.15. Käytin yhden aamupäivistä toteuttamalla workshopmaisena menetelmänä nuorten mielipiteiden ja ideoiden kartoituksen. Koululla ollessani työskentelen yleensä saman pöydän ääressä koulun niin kutsutussa sydämessä. Sydän on koko koulun keskellä sijaitseva tila, josta pääsee koulurakennuksen eri siipiin, peruskoulun ja lukion puolille, ulos sekä opettajanhuoneeseen. Yläkoululaiset viettävät aikaa sydämessä odottaessaan lukion puolella tapahtuvien tuntien alkua ja välituntisin, kun taas lukiolaiset kävelevät ruokalaan sydämen läpi. Kun tarkoitukseni oli selvittää yläkoululaisten ja lukiolaisten mielipiteitä ja ideoita, sydän oli ehdottomasti tehokkain paikka.

Varustauduin päivään post-it-lapuilla ja tusseilla. Tarkoituksena oli saada nuoret kirjoittamaan post-it-lapuille ideoita ja ajatuksia paitsi etsivästä nuorisotyöstä, myös nuorisotyöstä ylipäänsä. Pyysin ohi kulkevia nuoria tulemaan pöydän luokse, selitin heille idean ja toivoin heiltä ajatuksia lapuille kirjoitettuna. Laput liimattiin sen jälkeen kiinni pöytään ja jätettiin siihen odottamaan seuraavia osallistujia. Aluksi toiminta ei tahtonut lähteä liikkeelle; nuoret kyllä tulivat katsomaan mistä oli kyse, mutta ideoita ja ajatuksia ei tullut, vaikka yritin antaa esimerkkejä mahdollisista vastauksista. Ensimmäisen välitunnin jälkeen kehitin ideoita eteenpäin, jotta saisin vastauksia. Lisäsin pöydälle myös kategorioita, teemoja sekä apukysymyksiä. Näitä olivat esimerkiksi ”millainen nuorisotyöntekijän pitäisi olla?”, ”mitä tekemistä kaipaavat?”, ”missä kaipaavat apua tai tukea etsivältä nuorisotyöntekijältä?”, ”ideoita etsivään nuorisotyöhön” sekä ”jotain muuta”, johon sai kirjoittaa mitä halusi.

Seuraavan välitunnin aikana tutkimus sujui paremmin ja sain kerättyä vastauksia. Nuorten oli helpoin vastata kysymykseen, millaisen työntekijän he haluaisivat nuorisotyöhön. Tähän saattoi vaikuttaa myös se, että tämä kysymys oli ensimmäinen mihin vastauksia kertyi, jolloin siihen vastaamisen kynnyks madaltui. Ideointiin tuli muutamia vastauksia ja tekemiseen muutamia, joskin tekemisten vastaukset keskittyivät enemmän perusnuorisotyön puolelle, eivätkä niinkään etsivän nuorisotyön palveluihin. Melko moni nuori kävi katsomassa, mitä pöydän ääressä teen ja vielä useampi tuli paikalle, kun pyysin. Osa kieltäytyi kokonaan vastaamasta, osa sanoi, että kaverin vastaus oli juuri se, mitä hänkin olisi kirjoittanut. Kokonaisuudessaan workshop sujui

suhteellisen hyvin. Loppupuolella workshopia ja omaa päivystysaikaani, pöydän ääreen istui porukka nuoria, jotka innostuivat kirjoittamisesta kovastikin. Ideat lähtivät lentoon ja niitä täytyi sensuroida jo workshopin aikana. Tärkeämpää kuitenkin oli, että nuoret olivat innoissaan ja heillä oli selvästi hauskaa. Näin heille jäi hyvä mielikuva vaikuttamisesta.

Kaiken kaikkiaan workshop oli mielenkiintoinen menetelmä, johon jokainen halukas sai osallistua hyvin matalalla kynnyksellä. Ei ollut pakko tulla katsomaan mitä tapahtuu, jos ei halunnut, mutta varsinkin kaveriporukan kanssa lähestyminen vaikutti helpolta. Tätä auttoi varmasti myös se, että itse olen ollut koululla ja käynyt esittäytymässä kaikissa luokissa erikseen, joten kaikkien oppilaiden pitäisi tuntea minut jo tässä vaiheessa kouluvuotta. Olen järjestänyt aikaisemmin kyselyn sosiaalisen median käytöstä, joten ei ollut täysin uutta, että kyselen ja yritän kuulla myös nuorten mielipiteitä. Huomasin kuitenkin menetelmässä myös huonoja puolia. On mahdollista, etteivät kaikki halukkaat uskaltaneet vastata edes oman kaveripiirinsä edessä kysymyksiin totuudenmukaisesti, koska pelkäsivät leimaantuvansa tai tulevansa kiusatuksi. Samoin olemassa olevat vastaukset saattoivat muokata myöhemmin vastanneiden mielipiteitä. Toisaalta vastaukset ja kaveriporukka saattoivat tuoda vastauksiin ideoita ja rohkeutta, joita ei muuten olisi ollut.

5.3 Etsivän nuorisotyön asiakkaat

Vastauksia workshopiin aikana tuli vähemmän kuin olisin toivonut, ja niistä yksikään ei liittynyt varsinaisesti etsivään nuorisotyöhön. On toki mahdollista tehdä johtopäätöksiä siitä, mitä nuoret haluavat, perustuen heidän vastauksiinsa siitä, millaisen työntekijän he haluavat, mutta se ei silti vastaa asettamaani tavoitteeseen saada nuorilta ideoita työn kehittämiseen. Tämän vuoksi toteutin myös Webropol-kyselyn etsivän nuorisotyön asiakkaille. (Liite 1.)

Kysely on menetelmänä nopea ja tehokas, mikä oli yksi isoimmista syistä, minkä vuoksi se valikoitui menetelmäksi (Ojasalo ym. 2015, 121). Minulla oli kyselyn toteuttamiselle tiukka aikataulu, ja sekä aikataulutus että oma asemani kunnan etsivänä nuorisotyöntekijänä puolsivat internet-kyselyä.

Kysymyksiä suunnitellessani mietin, kuinka saada vastauksia mahdollisimman paljon, mutta niin että nuoret pääsisivät sanomaan, mitä oikeasti haluavat. Kuitenkin omasta

kokemuksestani nuorten kanssa tiedän, että on helpompi vastata kysymyksiin, joissa on valmiita vastausvaihtoehtoja kuin alkaa kirjoittamaan avoimiin kysymyksiin vastauksia. Pakollisia kysymyksiä en asettanut, sillä en halunnut, että kukaan tuntisi olonsa pakotetuksi vastaamaan mihinkään. Halusin myös pitää kyselyn lyhyenä, jotta siihen olisi mahdollisimman vaivatonta vastata ja myös sellainen henkilö, joka avaa vain uteliaisuuttaan kyselyn, saattaisi huomata ettei vastaaminen ole vaivalloista tai aikaa vievää. Myös Ojasalo, Moilanen ja Ritalahti (2015, 132) toteavat, että avoimia kysymyksiä kyselyssä kannattaa välttää, jos ei tiedä kohderyhmän olevan erityisen aktiivinen.

Kyselyssä en kysynyt muita henkilö- ja tunnistetietoja kuin suurpiirteisen iän kategorioissa “alle 20-vuotias” tai “yli 20-vuotias”. Tämä sen vuoksi, että tunnen kaikki henkilöt, joille kyselyn lähetin, ja halusin heidän säilyttävän anonymiutensa. Kysymyksiä suunnitellessani mietin, miten saisin vastauksia, jotka auttaisivat minua saamaan lisätietoa tutkimustani koskien eli siihen miten etsivää nuorisotyötä tulisi kehittää Posiolla. Käytin vaikutteina myös Sari Törmäsen opinnäytetyön “Kempan raiteilla, etsivä nuorisotyö Kemijärvellä” kyselyä (2013), sillä siinä tutkittiin niin ikään asiakkaiden näkemyksiä etsivästä nuorisotyöstä.

Lähetin kyselyn linkin kahdeksalle asiakkaalle, joiden kanssa olin tehnyt töitä enemmän viimeisen kahdeksan kuukauden sisällä. Lähetin linkin osalle WhatsApp-aplikaation ja osalle Facebookin Messengerin kautta, riippuen siitä, mitä kommunikointi välinettä olin juuri sen nuoren kanssa eniten käyttänyt. Kyselyyn vastasi näistä kahdeksasta neljä nuorta, joten kyselyn vastausprosentti oli 50%.

5.4 Yhteistyöverkostot Posiolla

Yhteistyöverkostojen kanssa työskentelyn aloitin jo maaliskuussa 2018, kun etsivän nuorisotyöntekijän pestini alkoi. Posiolla etsivän nuorisotyön yhteistyöverkostoihin lukeutuvat esimerkiksi koulu, sosiaalitoimisto ja mielenterveystoimisto. Jo tällöin aloin keräämään materiaalia siitä, millaista yhteistyökumppanit haluaisivat etsivän työn olevan. Olen käynyt avoimia keskusteluja ja osallistunut lukuisiin palavereihin sekä tapaamisiin, joissa etsivän työn roolia ja toisaalta myös yhteistyökumppaneiden roolia on pohdittu. Aluksi ajattelin näiden olevan vain avoimia keskusteluja, joita voisin kuitenkin käyttää kehittämisessä, mutta pian tajusin voivani tehdä pienimuotoista soveltavaa dokumenttianalyysia.

Dokumenttianalyysissa tehdään päätelmiä kirjalliseen muotoon tuotetuista aineistosta, jotka ovat olleen verbaalisia, symbolisia tai kommunikatiivisia. Tällaisia voivat olla haastattelut, ideointipalaverien muistiot, puheet, keskustelut ja raportit. Pelkistetyllä mallilla dokumenttianalyysin prosessi menee jotakuinkin näin: aineistot kerätään, niitä analysoidaan ja niistä luodaan päätelmiä. (Ojasalo ym. 2015, 136-138.) Itse sovellan dokumenttianalyysia analysoimalla eri yhteistyötahojen kanssa käymiäni keskusteluja ja muodostan niistä kokonaisuuksia. Tätä työtä olen tehnyt jo useamman kuukauden, joten suurin osa näistä tuloksista on jollain tavalla jo jalkautettu työhön. Niinpä varsinainen analyysi onkin enemmän kokoaminen aikaisemmista analyyseista, kuin mitään muuta.

Dokumentit joita analysoin ovat Posion peruskoulun ja lukion rehtorin kanssa käymäni keskustelu etsivän nuorisotyön ja koulun välisestä yhteistyöstä. Sain koulun rehtorilta luettavaksi myös kunnan ensimmäisen etsivän tekemiä lukujärjestyksiä, joista tein päätelmiä. Lisäksi analysoin työllistämistiimien palaverieita, joissa olen ollut paikalla. Työllistämistiimiin kuuluu kunnan työllisyyspalveluiden edustajat, sosiaalipalveluiden edustajat sekä nuorisopalveluiden edustajat. Nämä tahot ovat etsivän nuorisotyön tärkeimmät yhteistyökumppanit Posiolla ja muodostavat suurimman osan palveluista, joita nuoret tarvitsevat ja joihin heitä ohjataan.

5.5 Muut etsivät

Koska toimin ensimmäistä kertaa etsivänä nuorisotyöntekijänä ja työalueeni on minulle ennestään tuntematon, tunsin, että benchmarking olisi erittäin hyödyllinen keino kehittää omaa työtäni ja saada siihen uusia näkökulmia. Benchmarkingin lähtökohdaksi on kiinnostus jonkun muun toimijan toimintaan ja tekemiseen. Menetelmässä tehdään benchmarking-vierailu, jossa kysellään ja havainnoidaan kohdetta. Vierailun jälkeen tehdään tuloksista kriittistä ja luovaa tulkintaa. On myös huomattava, etteivät kaikki hyväksi havaitut käytännöt istu suoraan omaan käyttöön. (Ojasalo ym. 2015, 186.)

Valitsin benchmarking-kohteeksi Sallan etsivän nuorisotyön. Salla on kuntana hyvin samanlainen Posio: asukkaita on suurin piirtein yhtä paljon, ikärakenteet ja palvelut ovat pitkälti samankaltaisia ja se sijaitsee yhtä kaukana suuremmista kaupungeista. Sallassa on ollut sama etsivä nuorisotyöntekijä jo useamman vuoden ajan, joten hänellä on huomattavan paljon enemmän kokemusta kuin minulla. Sallan tilanne eroaa

Posiosta eniten siinä, että heillä on kaksi työntekijää, jotka molemmat tekevät etsivää nuorisotyötä ja tavallista nuorisotyötä, molempia puolet työajastaan. Tämän ansiosta heillä molemmilla on työparit, mikä eroaa suuresti omasta tilanteestani.

Tein retken Sallaan 17.10.2018 yhdessä nuorten syysretken ja Posion vapaa-aikasihiteerin kanssa. Benchmarking-haastattelu suoritettiin nuorille tarkoitetun ja Sallan etsivän nuorisotyöntekijän vetämän paintballin jälkeen. En ollut tehnyt haastatteluun tarkkaa runkoa, vaan aihealueita, joista halusin kuulla heidän näkemyksensä ja toimintatapansa. Puhuimme yleisesti etsivän nuorisotyön tilanteesta Sallassa sekä siitä, millaisia työmuotoja heillä oli.

Lisäksi etsivällä nuorisotyöllä on suljettu Facebook-ryhmä, jossa olen seurannut keskustelua arkisista aiheista. Ryhmässä vaihdetaan mielipiteitä ja jaetaan hyviä käytänteitä. Tein esimieheni pyynnöstä kyselyä, miten muissa kunnissa on hoidettu nuorten kuljettaminen työn aikana ja työhön liittyvissä tilanteissa, esimerkiksi kuljetettaessa nuorta tutustumaan toisessa kaupungissa sijaitsevaan kouluun. Ryhmästä saa nopeasti erittäin laajalla otannalla vastauksia. Ryhmästä kerätystä tiedosta en tee erikseen analyysia, vaan olen vienyt tietoa suoraan esimiehille, jotka eivät ole ottaneet vielä kantaa asioihin Posion osalta.

6 TULOKSET JA ARVIOINTI

6.1 Peruskouluikäisten nuorten näkökulma

Peruskoululla tekemäni menetelmän tulokset eivät olleet maata mullistavia, eikä niillä saatu vastauksia varsinaisesti etsivän nuorisotyön kehittämiseen. Ne ovat silti nuorten mielipiteitä ja tämän vuoksi tärkeitä. Samalla post-it-lapulla saattoi olla useampi vastaus, mutta olen erotellut kaikki vastaukset omikseen.

Eniten vastauksia keräsi kysymys, millainen (etsivän) nuorisotyöntekijän tulisi olla. Tähän kategoriaan tuli yhteensä seitsemän eri adjektiivia, joista osa toistui useammin kuin toiset. Eniten haluttiin, että nuorisotyöntekijä olisi mukava ja luotettava. Näitä vastattiin molempia kuusi kertaa. Kolme kertaa toivottiin työntekijän olevan puhelias ja hauska. Kaksi kertaa maininnan saivat kannustava ja ystävällinen ja yhden kerran rehellinen. Näistä vastauksista voi päätellä, että pääasiassa etsivän nuorisotyöntekijän halutaan tulevan nuorten kanssa hyvin toimeen, olevan helposti lähestyttävä, ja ennen

kaikkea luotettava aikuinen. Tulokset ovat hyvin linjassa Etsivän nuorisotyön käsikirjan (2018, 40-41) määrittelemän etsivän nuorisotyöntekijän identiteetin kanssa.

Lisäksi tuloksista voidaan päätellä etsivän nuorisotyön sisältöön liittyviä asioita, sillä nuorten sanoittaessa työntekijän ominaisuuksia, he sanoittavat epäsuorasti myös mitä haluavat etsivän nuorisotyöntekijän tekevän. Luotettavuus on jo käsitteenä sellainen, että sen voi ajatella sisältävän koko työn ajatuksen; Etsivältä nuorisotyöntekijältä voi hakea apua oikeastaan mihin tahansa asiaan, jonka kanssa nuori painii. Etsivän työn tarkoituksena on olla läsnä siellä missä nuoret ovat ja tarjota turvallinen, luotettava, aikuiskontakti. Yksi keskeisistä nuoren tukemisen muodoista onkin nimenomaan luottamuksellisen ilmapiirin rakentaminen. Myös ominaisuus kannustava nivoutuu tähän samaan kategoriaan, sillä nuoren omien polkujen ja tarpeiden kartoittaminen ja oikeiden palveluiden löytäminen on yksi keskeisistä tehtävistä etsivässä nuorisotyössä. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 4; Puuronen 2014, 24-27.)

Mukavuus, puheliaisuus, hauskuus, ystävällisyys ja rehellisyys ovat kaikki adjektiiveja, joista tässä yhteydessä voi tehdä päätelmän, että etsivän nuorisotyön tulee olla nuorten tasolla ja nuorten puolella. Oma tulkintani on, että näillä kaikilla haetaan nimenomaan nuorten kanssa toimeen tulemistä ja heidän elämäntilanteensa ymmärtämistä sekä omalla persoonalla työskentelyä. Nämä kaikki ovat myös keskeisiä ajatuksia etsivässä nuorisotyössä ja tämän ohjeistuksen mukaan tulisikin nuorten kanssa työskennellä, kuten aiemmin tässä opinnäytetyössä olen etsivän nuorisotyön periaatteita kirjannut. (Puuronen 2014, 27-28; Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 5-9.)

Toinen vastauksia saanut aihe oli “mitä tekemistä kaipaavat?”. Tähän kategoriaan tuli yhteensä kahdeksan vastausta. Kolme kertaa toivottiin lautapelikerhoa, kolme kertaa laneja, kerran paintballia ja kerran laskettelureissua Rukalle. Nämä eivät ole varsinaisesti etsivän nuorisotyön tekemisiä, mutta kuitenkin tekemistä, jota nuoret haluaisivat ja joissa myös etsivä nuorisotyöntekijä voisi olla paikalla. Lautapelikerhoa tai mitään vastaavaa Posiolla ei ole minun tietojeni mukaan järjestetty aikaisemmin ja se toisi myös vaihtoehtoista nuorten toimintaa. Paintballin lähimmät paikat ovat Kuusamossa ja Sallassa. Laskettelureissu Rukalle sopisi hyvin nuorisotyön talviretken kohteeksi ja antaisi mahdollisuuden lasketteluun myös nuorille, joiden vanhemmilla ei ole resursseja viedä lapsiaan itse laskettelemaan. Tällaisissa tekemisissä etsivä nuorisotyöntekijä voisi hyvin olla mukana pitäen omasta roolistaan kiinni.

Lanit tarkoittavat verkkopelitapahtumaa, jossa kokoonnutaan yhdessä pelaamaan pelejä. Näitä tapahtumia on eri kokoisia ja eri pituisia, yleensä kuitenkin lanit kestävät vähintään yhden yön yli. Itse olen osallistunut Posiolla laneille etsivän nuorisotyöntekijän roolissa kerran aikaisemmin ja sain kuvan, että laneja järjestetään ehkä kerran vuodessa. Lanit ovat nykypäivänä monille nuorille tilaisuus päästä pelaamisen lisäksi näkemään kavereita, valvomaan ja mahdollisesti luomaan myös uusia sosiaalisia suhteita. Yön yli kestävä tapahtuma voi tarjota myös mahdollisuuden itsenäistymiseen ja kotoa pois olemiseen turvallisessa ympäristössä. (Silvennoinen, Meriläinen 2016, 13.) Posiolla laneja on järjestänyt Posion 4H-yhdistys.

Muihin kysymyksiin eli siihen mihin kaipaisi tukea etsivältä nuorisotyöntekijältä, etsivän nuorisotyön ideointiin ja vapaaseen sanaan ei tullut vastauksia, jotka eivät olisi olleet täyttä vitsiä. Teen tässä tietoisien tulkinnan aineiston keruu hetkestä ja oletan tunnistavani, milloin nuoret vitsailevat ja lyövät jutun leikiksi ja milloin ovat tosissaan. Näiden kategorioiden vastaukset olivat sellaisia, joita jouduin sensuroimaan jo paikan päällä ja joiden sopivuudesta käytiin keskustelua nuorten kanssa. Vastauksissa esiintyi muun muassa, että kaveriporukallinen nuoria halusi kouluampumisen, tai oikeastaan minkä tahansa joukkoampumisen. Aihe on erittäin vakava ja siitä käytiin keskustelua jo tilanteessa, mutten usko vastauksilla olleen minkäänlaista todenmukaisuutta.

Varsinaisesti etsivään nuorisotyöhön liittyvien kysymysten vastausten puuttuminen antoi minulle kuvan, etteivät nuoret oikein osanneet vielä ajatella, että tarvitsisivat johonkin apua. Tai vaihtoehtoisesti, etteivät he osanneet oikein sanoa mitä etsivä nuorisotyö yleensäkin on. Täytyy myös muistaa, että näistä nuorista suurin osa oli vielä peruskoulussa, eli erittäin vahvasti palveluiden ja tuen piirissä, eikä näin ollen etsivän nuorisotyön varsinaista asiakaskuntaa. Tämä vaikuttaa luultavasti vastauksiin, sillä nuoret eivät ole vielä elämänvaiheessa, jossa olisivat putoamassa kokonaan palveluiden ulkopuolelle.

6.2 Etsivän nuorisotyön asiakkaiden näkökulma

Etsivän nuorisotyön asiakkaille toteutin Webropol-kyselyn, johon tuli neljä vastausta. Vastaajista kolme oli yli 20-vuotiaita ja yksi alle 20-vuotias. Neljästä vastauksesta ei voi tehdä varsinaisesti suuria tulkintoja Posion etsivän nuorisotyön nykytilanteesta tai kehittämistarpeista, mutta voi niistä silti päätellä jotain. Sain vastauksia ainoastaan

monivalintakysymyksiin, mikä tarkoittaa vastausten olevan lähinnä määrällisen tutkimuksen piirissä. Avoimiin kysymyksiin ei tullut yhtään vastauksia ja nimenomaan avoimet kysymykset olisivat olleet enemmän laadullista tutkimusta. Onneksi myös monivalintakysymysten vastauksista voi tehdä päätelmiä työn kehittämiseksi. (Liite 2.)

Kaksi ensimmäistä varsinaista kysymystä käsittelivät etsivän nuorisotyön tunnettuutta. Ensimmäinen näistä oli, mistä kuulit etsivästä nuorisotyöstä. Koulu, etsivä nuorisotyöntekijä sekä kaverit saivat kaikki kaksi vastausta. Internet sai yhden vastauksen, kun taas kukaan ei ollut kuullut etsivästä nuorisotyöstä nuorisotiloilta tai sukulaisilta. Toisessa kysymyksessä kysyttiin, tiesikö nuori etsivästä nuorisotyöstä jo ennen asiakkuuttaan. Kolme nuorta oli vastannut kyllä, yksi ei. Näistä voimme päätellä, että etsivää nuorisotyötä kannattaa mainostaa erilaisissa medioissa ja paikoissa, kuten Facebook ja Instagram, koulu, nuorisotilat sekä tapahtumat. Näin tehtäessä on todennäköisempää, että juuri apua tarvitseva nuori saa jostain kautta tiedon etsivästä nuorisotyöstä. On siis tärkeää olla esillä omalla työtontillaan myös mahdollisten asiakkaiden keskuudessa. Tämä päätelmä on linjassa myös Etsivän nuorisotyön käsikirjan (2018, 46-47) kanssa, sillä siinä korostetaan markkinoinnin ja viestinnän osuutta työssä. Tiedotus lisää työn tunnettavuutta ja auttaa asiakkaita löytämään työn piiriin.

Seuraava kysymys liittyi asioihin, joita nuoret pitivät etsivässä nuorisotyössä tärkeinä. Kaikki neljä vastaajaa olivat valinneet tärkeäksi sen, että apua saa silloin, kun sitä tarvitsee. Tämä on erittäin tärkeää, mutta aiheuttaa pienessä organisaatiossa helposti ongelman. Työaikaa on riittävästi kaikille asiakkaille, mutta pitkät sairauslomat tai lomat ylipäättään tarkoittavat, että työlle tulisi löytyä sijainen. Kun puhutaan Posion resursseista, tämä ei ole helppo järjestää ja tähänkin puoleen työtä tulisi ehdottomasti kiinnittää huomiota johdon tasolla.

Kaksi vastaajaa oli nimennyt tärkeiksi asioiksi keskustelun luottamuksellisuuden ja avoimuuden, tuen saannin työasioissa ja tuen saannin virastoasioissa. Yhden vastauksen saivat toiminnan vapaaehtoisuus sekä tuen saannin kouluasioissa ja arjesta selviytymisessä. Näihin vastauksiin voisi ajatella vaikuttavan paljon vastaajan sen hetkinen tilanne. Luottamuksellisuus nousi koululla tehtävässä workshopissa tärkeimmäksi

työntekijän ominaisuudeksi, joten ei ole ihme, että se sai tässäkin puolilta äänen. Yksikään vastausvaihtoehto ei jäänyt kysymyksessä kokonaan ilman vastauksia, mikä kertoo etsivän nuorisotyön olevan ainakin näiltä osin paikallaan nuorille.

Seuraavassa kohdassa piti valita parhaiten omaa mielipidettä kuvaava vaihtoehto erilaisiin väittämiin. Kokonaisuudessaan kaikkien väittämien vastaukset olivat hyvin positiivisia, sillä yhtä väittämää lukuun ottamatta kaikissa väittämissä kolme vastaajaa neljästä valitsi olevansa väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Kukaan ei ollut yhdenkään väittämän kanssa eri mieltä ja vain kolmen väittämän kohdalla yksi vastaaja on valinnut olevansa ei samaa eikä eri mieltä. Väittämät liittyvät etsivän nuorisotyön kokemuksiin, eli asiakastyytyväisyyteen. Näin voisi päätellä työn varsinaisten asiakkaiden olevan verrattain tyytyväisiä työhön.

Lähempään tarkasteluun kannattaakin ottaa siis väittämä: “Saan itse vaikuttaa siihen, mitä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa teen”. Tähän väittämään kaksi vastaajaa oli vastannut olevansa täysin samaa mieltä ja kaksi osittain samaa mieltä. Kuten olen aikaisemmin opinnäytetyössäni sanonut, nuorilähtöisyys on yksi tärkeimpiä periaatteita etsivässä nuorisotyössä. Tästä näkökulmasta olisi erittäin tärkeää, että kaikki olisivat vastanneet olevansa täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja jatkossa tähän pitääkin kiinnittää enemmän huomiota. Ideaalitulanteessa nuori tekisi itse etsivän nuorisotyöntekijän avustuksella suunnitelman, jonka mukaan nuoren kanssa lähdetään työskentelemään.

Viimeisessä vastauksia saaneessa kysymyksessä kysyttiin missä etsivän nuorisotyöntekijän tulisi olla tavattavissa. Kaikki vastanneet olivat valinneet, että työntekijän tulisi olla tavattavissa omassa toimistossaan kunnantalolla. Tästä voi päätellä, että luottamuksellisia asioita käsiteltäessä on tärkeää paikan olevan sellainen, missä kukaan muu ei pääse häiritsemään tapaamista tai kuulemaan sen sisältöä. Jälkikäteen ajateltuna olisi pitänyt laittaa myös vaihtoehto, omassa työhuoneessaan, muualla kuin kunnantalolla, sillä itse olen ajatellut kunnantaloon olevan liian virastomainen paikka nuorille. Nyt en saanut tähän omaan mielipiteeseeni minkäänlaista nuorten näkökulmaa, jota lähdin hakemaan.

Muihin vaihtoehtoihin kolme vastaajista vastasi, että työntekijän pitäisi olla tavattavissa nuorisotiloilla ja yhdet vastaukset saivat koulu ja Posion tapahtumat. Tästä voisi

päätellä, että etsivän nuorisotyöntekijän tulisi olla tavattavissa paikoissa, joissa myös nuoret ovat.

Sosiaalisesta mediasta kaksi vastausta saivat sovellukset WhatsApp ja Facebook. Instagram ja Snapchat jäivät ilman vastauksia, mikä on osaltaan ristiriidassa aikaisemman peruskoululla ja lukiolla tekemäni kyselyn kanssa, jonka mukaan nuoret käyttivät eniten Snapchattia ja Instagramia. Tässä voi olla myös iän tuoma ero sosiaalisen median käytössä, sillä peruskoululla vastaajat olivat 10-18-vuotiaita, kun taas Webropol-kyselyyn vastanneista 75% oli yli 20-vuotiaita. Kun molempien tutkimusten tulokset yhdistetään, näen tärkeänä, että etsivä nuorisotyö on esillä laajasti yleisimmissä medioissa ja että yhteydenoton pystyy tekemään nuorelle parhaiten sopivaa kautta.

Loput kysymykset olivat avoimia ja vaikka osassa oli esimerkkejä valmiina, ei vastauksia tullut. Tiesin avointen kysymysten saavan todennäköisesti vähemmän vastauksia, mutta samaa aikaa en halunnut omien vastausvaihtoehtojeni liikaa ohjailevan kyselyn tuloksia. Näin ollen kysymykset, mitä etsivässä nuorisotyössä pitäisi muuttaa, jotta se olisi parempaa sekä millainen etsivän nuorisotyöntekijän pitäisi mielestäsi olla, eivät saaneet vastauksia. Koin vastausvaihtoehtojen asettamisen johdattelevan vastaajia vastaamaan sen mitä minä halusin, vaihtoehtoista huolimatta. Toinen vaihtoehto olisi ollut laittaa erilaisia vastausvaihtoehtoja niin monta, että kyselystä olisi tullut huomattavasti pidempi, mikä olisi saattanut vähentää vastaajien määrää. Tälläkin ratkaisulla olisin ollut itse se, joka keksii vastaukset joista valita ja vaikuttanut näin vastauksiin.

6.3 Yhteistyöverkostojen tulokset

Kävin Posion peruskoulun ja lukion rehtorin kanssa kesäkuussa 2018 keskustelun, jossa kävimme läpi lähinnä koulun odotuksia etsivän nuorisotyön suhteen. Rehtori on aikaisemmin toiminut etsivän nuorisotyön esimiehenä, joten hänellä on perustiedot työn sisällöstä hallussa. Rehtorin kanssa puhuttiin koulun ja etsivän nuorisotyön yhteistyöstä ja sen sisällöstä. Posiolla joustavan perusopetuksen suunnitelmaan on kirjattu opettajan työparin olevan etsivä nuorisotyöntekijä, joten heidän tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä. Lisäksi etsivä on ollut mukana lukion ryhmäytymispäivässä ja ysiensä sekä abien elämäntaito-tunneilla muutaman kerran vuodessa. Lisäksi puhuimme, että vanhempainilloissa olisi hyvä käydä ja osallistua mahdollisuuksien mukaan tiistaisin järjestettävään koulun henkilökunnan yhteistoimintakokouksiin.

Käytäntö on kuitenkin osoittautunut toisenlaiseksi ja olen todennut, ettei koulun työntekijöillä ole ehkä selkeää kuvaa etsivän nuorisotyön periaatteista ja siitä, miten työtä voi soveltaa. Entisen etsivän lukujärjestyksistä voi päätellä, että hän teki paljon töitä nimenomaan koululla ja oli oppitunneilla mukana tukemassa oppilaita. Lisäksi kuulin, että aikaisempi työntekijä on hakenut kotoa nuoria, jotka eivät ole tulleet kouluun, mutta tehnyt tämän ilman nuoren suostumusta. Itsekin olen saanut kerran rehtorilta puhelun, että minun pitäisi hakea kouluun nuori, jota en ollut ikinä tavannut. Tämän lisäksi opinto-ohjaaja on yrittänyt saada minua viemään koulutuskokeiluun oppilaan, jota en ole tuntenut ollenkaan aikaisemmin. Myöskään syksyn vanhempainiltoihin en saanut kutsua, vaikka osallistuminen oli sovittu jo kesällä.

Näistä ristiriidoista voi päätellä, että koululla ei ole aivan selvää, mitä etsivä nuorisotyö käytännössä on ja miten sitä peruskoulussa kannattaa ja voi toteuttaa. Olisikin ehdottomasti tarpeellista tehdä vielä selvemäksi, millaista yhteistyö voi lain ja eettisten periaatteiden perusteella olla. Kun molemmilla osapuolilla on selkeä näkemys työnkuvasta, voi yhdessä miettiä mitä työ käytännössä sisältää. Näin päästäisiin ennen kaikkea nuorten kannalta hyvään ratkaisuun. Etsivän nuorisotyön näkökulmasta olen käynyt koululla tiistai aamupäivisin ”päivystämässä” eli olemassa läsnä nuorille. Tämä on saanut positiivista vastaanottoa sekä nuorilta että koulun henkilökunnalta. Tavoitteena on lähinnä tehdä etsivää työtä tutuksi ja helpommin lähestyttäväksi nuorille ja henkilökunnalle.

Työllistämistiimien kokouksissa on tullut selväksi, että etsivän nuorisotyön rooli on ohjata nuoria eri palveluihin ja tukea kunnan palveluissa olevia. Posiolla henkilöstöressurit eivät ole kaikista suurimmat, joten on luonnollista, että tiimi nuoren tai kenen tahansa asiakkaan ympärille kootaan käytössä olevista resursseista. Näin ollen etsivän nuorisotyöntekijän tehtävä onkin olla rinnalla kulkijana myös esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan tai nuorten työpajajakson aikana. Kuntouttava työtoiminta on ollut viimeisen yhdeksän kuukauden aikana kehityksen alla Posiolla ja siihen onkin palkattu oma ohjaaja. Alle 29-vuotiaiden asiakkaiden osalta olemmekin tehneet yhteistyötä puolin ja toisin.

Muutenkin kunnan työllisyyspalveluihin tulevien nuorten kanssa olemme ottaneet yhdeksi näkökulmaksi tulevaisuustyöskentelyn, johon kehitimme uuden mallin, jonka pohjalta lähteä työskentelemään. Tarkoituksena on saada nuori ajattelemaan omaa

elämää ja sen sisältöä keskittyen siihen, mitä haluaisi elämän olevan joskus tulevaisuudessa. Tämän jälkeen pilkotaan tavoite pieniin osiin ja mietitään, mikä olisi ensimmäinen askel tavoitetta kohti. Tätä työskentelyä voi tehdä sekä etsivä nuorisotyöntekijä että yksilövalmentaja ja kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja. Tarkoituksena on luoda kunnan palveluille samalla johdonmukaisempaa ja valmennuksellisempaa otetta, jotta jaksot johtavat johonkin selkeään tavoitteeseen.

Sosiaalitoimiston kanssa tehtävä yhteistyö on yleensä joko nuoren ohjautumista etsivään nuorisotyöhön sosiaalitoimiston kautta tai nuoren ohjaamista sosiaalitoimiston juttusille jossain asiassa. Yhteistyön muoto riippuu myös nuoren iästä ja tilanteesta. Joissakin keskusteluissa on noussut esiin ajatus, että etsivä nuorisotyöntekijä olisi enemmän tukihenkilö, jota käytettäisiin nuoren tukena varsinaisen tukihenkilön puuttuessa. Näin ei saa kuitenkaan olla, vaan etsivän nuorisotyön asiakkuus täytyy syntyä nimenomaan nuoren halusta. Lisäksi on väärin, että etsivä nuorisotyöntekijä paikkaisi jotain muuta vajetta. Myös sosiaalitoimiston kanssa pitäisi luoda yhteiset pelisäännöt toiminnalle ja työskentelytavoille. (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 26-29.)

6.4 Benchmarkingin tulokset

Benchmarkingin perusteella Sallan etsivässä nuorisotyössä on hyvin paljon samaa kuin Posiolla. Pieni kunta mahdollistaa nuorten henkilökohtaisen tuntemisen ja näin ollen matalamman kynnyksen ottaa yhteyttä etsivään nuorisotyöntekijään. Samalla väkiluvultaan pienessä kunnassa puuttuu palveluita, ei ole ammattikouluja ja pitkät välimatkat vaivaavat. Etsivän nuorisotyön asiakassuhteet ovat pitkiä, jopa useita vuosia, ja entisetkin asiakkaat käyvät tapaamassa työntekijöitä paikkakunnalla ollessaan. Samoin kuin Posiolla, Sallan etsivät käyvät peruskoululla pitämässä ysiä tunteja, joiden tarkoituksena on valmistella pois muuttamiseen ja itsenäisempään elämään.

Sallasta mallia kannattaisi ehdottomasti ottaa siinä, että Sallan kunta on järjestänyt sekä etsivään nuorisotyöhön että perus nuorisotyöhön työparityöskentelyn mahdolliseksi. Sallalla nuorisotyössä ja etsivässä nuorisotyössä työskentelee kaksi työntekijää, jotka molemmat tekevät molempia töitä 50% työajalla. Työparin kanssa työskentely auttaa työntekijää toteuttamaan työtä paremmin. Työparityöskentely edistää työntekijöiden jaksamista, kun asioita voi purkaa ja käydä läpi tiimin kanssa. Lisäksi esimerkiksi kotikäynneillä työparin olemassaolo on ehdoton etu, sillä tilanne ja tapaaminen

on turvattu huomattavasti paremmin. Kotikäynnin voi tehdä yksin, mutta kun työparilla on tieto siitä, mihin toinen on menossa ja kuinka pitkäksi aikaa, on joku joka osaa huolestua, jos työkaverista ei kuulukaan sovittuun aikaan. Etsivän nuorisotyön käsikirjassa (2018, 48) mainitaan erikseen, että etsivän nuorisotyön esimiehen tulisi mahdollistaa työparityöskentely. (Mt. 2018.)

Toinen asia, johon Posion etsivään nuorisotyöhön voitaisiin ottaa mallia Sallasta, on toimiston sijainti. Sallan etsivän nuorisotyön toimisto sijaitsee heidän keilahallillaan, jonka yhteydessä on myös nuorten työpaja. Tämä mahdollistaa paitsi työpajan kanssa tehtävän yhteistyön helpottamisen myös rennomman ympäristön kuin kunnan virastotalo. Sallassa nuoria tuleekin käymään etsivien toimistolla myös muuten vaan, mitä ei ole tapahtunut kertaakaan Posiolla oman työsuhteeni aikana. Keilahalli on huomattavasti helpommin lähestyttävä paikka kuin virastotalo, jossa kaikki kunnan työntekijät työskentelevät. Vaikka nuoret tulevatkin sovittaessa paikalle, ei spontaaneja vierailuja ole ollenkaan. Webropol-kyselyn tuloksista huolimatta sanoisin, että rennompaa ympäristöä toimistolle olisi parempi.

Benchmarkingin tuloksena Posiolle toisin työparityöskentelyn sekä toimistolle vaihtoehdoisen sijainnin. Posiolla ei ole tarvetta kahdelle etsivälle nuorisotyöntekijälle eikä edes oikeastaan yhdelle kokoaikaiselle. Näin ollen resurssi ei voi tulla varsinaisesti toisesta etsivästä nuorisotyöntekijästä, vaan sen pitäisi tulla jostain muualta. Nuoresta riippuen työpari voisi olla esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja, opettaja, sosiaalityöntekijä tai mielenterveyshoitaja. Samalla kuitenkin korostuu etsivän nuorisotyön esimiehen vastuu: esimiehen tulee olla työssä läsnä, antaa riittävää ohjausta ja olla ennen kaikkea tiiviisti mukana päivittäisessä työssä (Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018, 48-49).

Etsivän nuorisotyöntekijän toimistolle ei ole Posiolla suoraan osoittaa toista, rennompaa ympäristöä. Toisaalta Posiolle on nyt rakennettu niin kutsuttu Hyvän mielen paikka, joka toimii kuntouttavan työtoiminnan paikkana sekä osaltaan järjestötilana. Hyvän mielen paikka on rennompaa tilaa, jossa on sohvia ja erilaisia huoneita, kuten keittiö. Paikka voisikin olla rennompaa ympäristöä tavata nuoria myös ilman erillisiä sovituja tapaamisia. Tilaan voisi järjestää vaikkapa liikkuvan toimiston ja kahvit yhtenä päivänä viikossa. Näin nähtäisiin, olisiko tällaisesta muutoksesta ja toiminnasta hyötyä työn kannalta.

6.5 Kansion esittely ja arviointi

Tämän opinnäytetyön varsinainen tuotos on kansio Posion etsivästä nuorisotyöstä. Kansioon on koottu oleelliset asiat, jotka tulee tietää ja ottaa huomioon työtä tehdessä. Kansion ideana on toimia paikallisten erityispiirteiden sanoittajana ja Etsivän nuorisotyön käsikirjan paikallisena täydentäjänä. Kansio sisältää lyhyen esittelyn etsivästä nuorisotyöstä ja Posiosta. Siinä luetellaan yleisellä tasolla työn sisältö, ohjaavat lait lyhyesti, eettiset näkökulmat sekä esitellään Posion asiakaskunta.

Kansio sisältää myös työssä tarvittavat lomakkeet: asiakkaan alkukartoituksen pohja, tietojen keräys- ja luovutusluvut ja mahdollisen alaikäisten kuljetusta koskevan luvan. Lisäksi kansiossa on etsivän nuorisotyön esittely lappunen, jota voi jakaa sekä vanhemmille että yhteistyökumppaneille. Näiden lisäksi kansiesta löytyy Posion etsivän nuorisotyön mainos, joka on suunnattu nuorille.

Käytännön tasolla kansiesta löytyy Posion yhteistyöverkostot ja niiden yhteyshenkilöt yhteystietoineen. Lisäksi siinä on ohjeistukset käytännön asioihin, kuten nuorten kuljettamiseen ja toiminnan budjettiin liittyen. Asiakastietojärjestelmä PARentIn käyttö esitellään ja ohjeistetaan lyhyesti. Kansio tallennetaan sähköisesti helposti muokattavaan muotoon, jotta sen päivitys on mahdollisimman helppoa. Näin kansio on motivoivampaa pitää ajan tasalla jatkossakin.

Mielestäni kansio on erittäin hyvä lisä Posion etsivään nuorisotyöhön: sen avulla voi työlle luoda raamit ja määritellä nimenomaan Posion etsivää nuorisotyötä tarkemmin. Kansiota voi helposti käyttää perehdytysmateriaalina ja siitä löytyy kaikki tarvittavat samasta paikasta. Ainakin minulle on helpompaa, että kaikki tarvitsemani tieto löytyy samasta paikasta kuin että sitä pitää metsästää erilaisista foorumeista. Päivitettävyys on erittäin tärkeää, sillä tilanteet muuttuvat ja näin ollen myös työ voi elää.

Oman tutkimukseni tuloksia kansiesta löytyy jo paljon. Lisäksi teen kehitysehdotuksia-kohdan kansioon ja suuntaan sen etsivän nuorisotyön esimiehille, joilla on päätösvalta hallinnollisista asioista. Näin työtä voi jatkossakin kehittää, sillä maailma muuttuu ja kehittyy niin hurjaa tahtia, että varsinkin ihmistyössä on tärkeää yrittää pysyä mukana.

6.6 Tulosten jalkauttamisen suunnitelma

Opinnäytetyön tulokset eli etsivän nuorisotyön kansio on tarkoitus jalkauttaa käyttöön välittömästi, sillä toimin itse etsivänä nuorisotyöntekijänä kunnassa. Näin ollen minun on helppo ottaa kaikki materiaali käyttöön saman tien, sillä olen sitä ensisijaisesti kehittänyt ja kerännyt itselleni. Tätä materiaalia olisin kaivannut jo maaliskuussa 2018, kun aloitin työssäni. Opinnäytetyöprosessini voikin ajatella alkaneen jo aloittaessani työt, sillä aloin silloin miettiä, mitä kaikkea tietoa ja materiaalia tarvitsisin. Sen jälkeen olen kerännyt materiaaleja sekä menetelmiä ottaen niitä käyttöön matkan varrella. Jos tästä näkökulmasta katsoo, opinnäytetyön tulosten jalkauttaminen on alkanut jo hyvän aikaa sitten.

Etsivän nuorisotyöntekijän materiaaleihin lisääminen lisäksi kansio on tarkoitus ladata Posion kunnan sisäiseen verkkoon. Näin se olisi kaikkien nähtävillä ja yleisessä tarkastelussa. Tämän lisäksi työn raamit ja ohjeistukset kerrotaan myös yhteistyökumppaneille yhteistyön helpottamiseksi. Yhteistyökumppaneiden tiedottaminen on erittäin tärkeä osa jalkauttamista, sillä näin saadaan aikaiseksi konkreettisia muutoksia työssä ja vältetään mahdollisia väärinkäsityksiä tai epäselvyyksiä. On kaikkien kannalta oleellista tietää, mitä etsivä nuorisotyö on ja mitkä ovat sen tekemisen periaatteet ja hyvät käytänteet Posion kunnassa.

Etsivän työn esimiehille toimitetaan helposti päivitettävä versio, jos ohjeistuksia on tarpeen muuttaa. Tämä mahdollistaa myös jatkuvan kehityksen ja päivityksen, eikä kaikkea materiaalia tarvitse tehdä uudelleen, vaan voidaan hyödyntää jo olemassa olevia tekstejä. Näin vältetään tilanteelta, jossa itse olin aloittaessani työssä. Esimiehille esitän, että ohjeistus esiteltäisiin myös hyvinvointilautakunnan jäsenille, jotta he tietäisivät ainakin, että tällainen ohjeistus on tehty. Tällöin myös kunnan päättäjille kulkeutuisi tieto etsivän työn kehittämisestä.

Opinnäytetyöprosessin lähestyessä loppuaan, myös minun määräaikaisen työsopimukseni loppu lähestyi. Posion etsivän nuorisotyön kansio tulee jäämään käyttöön tulevalle etsivälle ja sen avulla tulee olemaan helppoa perehdyttää uusi työntekijä. Esimiehet ovat olleet innoissaan valmistuvasta ohjeistuksesta, sillä se helpottaa myös heidän työtään perehdytystä ajatellen. Hyvinvointipäällikön mukaan perehdytys on yksi tärkeimmistä ja eniten kehitystä kaipaavista alueista Posion kunnan työpisteissä, joten ohjeistus tulee tältäkin kannalta tarkasteltuna hyvään aikaan.

7 POHDINTA

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi onnistui mielestäni oikein hyvin. Olen tyytyväinen siihen, että valitsin aiheen, johon minulla oli itselläni tarvetta ja johon olin jo perehtynyt hyvin. Onnistuin oikeasti tuottamaan opinnäytetyölläni tuloksia ja lisäarvoa omaan päivätyöhöni, mikä olikin koko aihevalinnan ideana. Tämän lisäksi onnistuin luomaan Posion etsivälle nuorisotyölle kauan kaivattuja raameja, joiden mukaan jatkaa työskentelyä ja toiminnan kehittämistä. Alueellisesti näen työstäni olevan hyötyä. Lisäksi työn tuloksia voi hyödyntää vastaavanlaisissa kunnissa ympäri Suomea.

Etsivän nuorisotyön ajankohtaisen keskustelun seuraaminen ja koulutuksissa käyminen helpotti aiheeseen tutustumista paljon. Mielestäni onnistuinkin monipuolisen ja ennen kaikkea ajantasaisen tietopohjan luomisessa. Varsinaista tutkimusaineistoa keräsin myös laajalla otannalla ja yritin huomioida erilaiset näkökulmat. Tämä saattoi toisaalta vaikuttaa siihen, että syvempää tietoa ja analyysia ei ole oikein miltään kohderyhmältä, vaan olen saanut paljon pinnallisempaa tietoa ja materiaalia.

Yksi eniten koko prosessiin vaikuttavista asioista oli, että työskentelen itse roolissa, jonka toimintaa kehitin. Toisaalta tämä antoi erittäin hyvät pohjatiedot aiheeseen, mutta toisaalta omia virheitä ja näkemyksiä on vaikeampi korjata, kuin ollessa ulkopuolinen. Etenkin asiakassuhteet muodostuivat tavallaan ongelmallisiksi, sillä väkisin epäilin oman asemani etsivänä nuorisotyöntekijänä vaikuttavan tutkimustuloksiin ja asiakkaiden mielipiteisiin. Pidin kuitenkin tämän näkökulman mielessäni koko prosessin ajan ja toivon, ettei se ole vääristänyt tuloksia tai omia tulkintojani. Työsuhteeni on kestänyt vasta yhdeksän kuukautta, joten olen vastikään tullut uutena työhön, mikä varmasti edesauttoi näkemään aikaisemman toiminnan kehittämiskohteet.

Koko prosessissa muuttaisin joitakin asioita. Ensimmäkin käyttäisin varsinaisen raportin kirjoittamiseen enemmän aikaa ja etenisin alusta asti järjestelmällisemmin. Nyt varsinainen prosessi on kestänyt jo maaliskuusta 2018, mutta käytännön kirjoittamistyö jäi viime tippaan. Samalla olisin jäsennellyt ajatuksia alusta asti paremmin ja koonnut niistä selkeämmän jatkumon koko työrupeaman ajalta. Nuorten näkemystä ja näkökulmaa olisi ollut mielenkiintoista tutkia syvemmin, koska heitä varten etsivää nuorisotyötä tehdään. Toisaalta tähän asetti omat haasteensa nimenomaan oma rooli etsivänä nuorisotyöntekijänä. Olisi ollut myös harmillista, jos joku muu näkökulma olisi jäänyt käsittelemättä ja opinnäytetyö täytyi kuitenkin rajata johonkin.

Opinnäytetyön tekeminen opetti uudenlaista näkökulmaa oman työn kehittämiseen ja tieteelliseen ajatteluun. Vaikka ammattitaito onkin mielestäni hyvin pitkälle mutuntunmaa ja sen pohjalta työn tekemistä ja kehittämistä, on erittäin tärkeää osata perustella omat mielipiteensä ja ideansa. Olen jo aikaisemmin pitänyt työelämässä yhtenä perusajatuksena, että mikään ei muutu, jos asioita ei sano ääneen. Tällä tarkoitan nimenomaan asioita, jotka eivät toimi niin hyvin kuin niiden pitäisi. Opinnäytetyön myötä olen ottanut tähän näkökulmaan vielä enemmän asenteen työn kehittämisestä: asioiden kritisoiminen ilman vaihtoehtoista ideaa on pelkkää valittamista.

Opinnäytetyöprosessi synnytti muitakin ajatuksia Posion nuorisopalveluista ja etsivästä nuorisotyöstä. Näistä yksi vahvin oli, ettei kunnassa tarvita kokoaikaisesti työskentelevää etsivää nuorisotyöntekijää. Nuoria ja sitä kautta asiakkaita on melko vähän ja säästettäisiin kaikkien resursseja, kun työhön lisättäisiin myös perusnuorisotyötä. Näin työntekijälle tulisi laajempi työskentelykenttä ja toisaalta resursseja ei menisi hukkaan kalenterin turhasta täyttämistä. Asia otettiin käsittelyyn myös nuorisotyön esimiesten kanssa ja kunnan päättäjille lähdettiin ehdottamaan, että etsivän nuorisotyöntekijän työaika pudotettaisiin 80 %:iin ja sama työntekijä tekisi jäljelle jäävän 20 % nimikkeellä nuorisotyöntekijä.

Posio kaipaisi mielestäni nuorisotyötä koululle, sillä koulun ilmapiiri ei ole paras mahdollinen. Pienen yhteisön etuja olisi mielestäni nimenomaan hyvän yhteishengen ja me-fiiliksen luominen. Nuorisotyöntekijä voisi tuoda koululle yhteisöllisiä välitunteja ja muita menetelmiä, joilla yhteishenkeä voitaisiin lähteä luomaan toisella tapaa. Lisäksi nuorten työllistämispalveluiden valmennuksellisuutta ja polku-ajattelua tulisi kehittää. Kunnan tulevaisuuden kannalta olisi tärkeää luoda nuorille vaiheet, joita noudattamalla heillä olisi edellytykset päätyä työelämään ja Posiolla.

LÄHTEET

Kirjallisuus ja julkaisut:

Aaltonen, Sanna & Berg, Päivi & Ikäheimo, Salla 2015. Nuoret luukulla. Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä. Tutkimuksesta tiiviisti 3.2.2015. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. Viitattu 2.11.2018. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125695/URN_ISBN_978-952-302-442-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y

A-klinikkasäätiön raporttisarja 2007. Etsivä työ. Euroopan syrjäytyneiden väestönsien parissa. Suuntaviivoja yhdenmukaisiin etsivän työn palveluihin. Amsterdam: Foundation Regenboog AMOC.

Alasuutari, Pertti 2007. Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Vaajakoski: Vastapaino.

Etsivän nuorisotyön käsikirja 2018.

Huhtajärvi, Piia 2007. Ammatillinen etsivä työ. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino. 446-457.

Lundbom, Pia & Herranen, Jatta 2011. Sosiaalisen vahvistamisen ajankohtaisuus. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu Sarja C. Oppimateriaaleja 26. 4-12. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/12/humak-sos-vahvistaminen-verkko.pdf>

Mehtonen, Tuija 2011. Sosiaalisen vahvistamisen osaaminen. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu Sarja C. Oppimateriaaleja 26. 13-29. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/12/humak-sos-vahvistaminen-verkko.pdf>

Myllyniemi, Sami (toim.) 2014. Ihmisarvoinen nuoruus. Nuorisobarometri 2014. Viitattu 3.11.2018. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2015/03/Nuorisobarometri_2014_web.pdf

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.-4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Rauas, Minna 2014. Pieniä tekoja, suuria asioita. Nuorisotyön eettinen näkökulma. Viitattu 5.11.2018. https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/10/julkaisu_humak_pienia_tekoja_suuria_asioita_web_1m.pdf

Silvennoinen, Inka & Meriläinen, Mikko 2016. Nuoret pelissä. Tietoa kasvattajille nuorten digitaalisesta pelaamisesta ja rahapelaamisesta. 5. uudistettu painos. Helsinki: Grano. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131837/URN_ISBN_978-952-302-759-6.pdf

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry 2016. Nuorista Suomessa 2016. Tietoa nuorista, heidän elinoloistaan sekä nuorisotyöstä. Viitattu 6.11.2018.

<https://www.alli.fi/sites/default/files/2018-05/ns16-netti.pdf>

Törmänen, Sari 2013. Kempan Raiteilla. Etsivä nuorisotyö Kemijärvellä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/56945/sari_tormanen.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Suulliset lähteet:

Salasuo, Mikko 2018. Ylen aamu-tv. Miten nuoriso nykyään voi? 5.11.2018. Haastattelutavana vastaava tutkija Mikko Salasuo. Viitattu 6.11.2018. <https://areena.yle.fi/1-50010654>

Suonnansalo, Tuija 2018. Keskustelu posion nuorisotilatoiminnasta ja Posiosta 7.11.2018. Posio.

Valtakunnallisen työpajayhdistyksen hallitusohjelmataivoitteiden julkistamistilaisuus 6.11.2018, Helsinki.

Artikkelit, tiedotteet ja lait:

Ahola, Erkki 2017. Posio ja Rovaniemi saivat arvostetun keramiikka-alan kongressin – tuo viikoksi paljon väkeä. Koillissanomat 9.1.2017. Viitattu 3.11.2018.

<https://www.koillissanomat.fi/uutisetkoillismaa/posio-ja-rovaniemi-saivat-arvostetun-keramiikkaalan-kongressin--tuo-viikoksi-paljon-vakea-6.226.192981.b6826de9a0>

Kela 2018. Tiedote “Uusi suositus nuoren toimintakyvyn arviointiin”. Viitattu 6.11.2018. https://www.kela.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/mHBZ5fHNro4S/content/uusi-suositus-nuoren-toimintakyvyn-arviointiin

Kela 2018. Tiedote “Nuori pääsee nyt kuntoutukseen ilman lääkärinlausuntoa”. Viitattu 6.11.2018. https://www.kela.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/mHBZ5fHNro4S/content/nuori-paasee-nyt-kelan-kuntoutukseen-ilman-laa-karinlausuntoa

Kukkonen, Laura 2018. Vaikuttajamarkkinointi kehittyy: Some-vaikuttajat ovat uusia julkkiksia ja yhteistyöt pitenevät. Markkinointi&Mainonta 16.8.2018. Viitattu 7.11.2018.

<https://www.marmai.fi/uutiset/vaikuttajamarkkinointi-kehittyy-some-vaikuttajat-ovat-uusia-julkkiksia-ja-yhteistyot-pitenevat-6736638>

Kuntalaki (410/2015).

Nuorisolaki (1285/2016).

Salonen, Saara 2017. Syrjäytyminen väistää määritelmiä. Sosiaalivakuutus 31.5.2017. Viitattu 4.11.2018. <https://sosiaalivakuutus.fi/syrjaytyminen-vaistaa-maaritelmiä/>

Vasantola, Satu 2018. Amiksen opettajat kertovat. Helsingin Sanomat näköislehti 21.10.2018, 34.

Internet-sivustot:

Aluehallintovirasto 2018. Viitattu 4.11.2018. <https://www.avi.fi/web/avi/avustukset-nuorten-tyopajatoimintaan#.WGYymo3ouUk>

Aluehallintovirasto 2018. Viitattu 5.11.2018.

<http://www.avi.fi/web/avi/par-asiakas-ja-tilastointijarjestelma>

Etsivän nuorisotyön osaamiskeskus 2018. Viitattu 7.11.2018. <https://www.tpy.fi/etsivan-nuorisotyon-osaamiskeskus/etsivalle-nuorisotyontekijalle/koulutus/mita-te-oikein-teette-koulutuskiertue/>

Me-säätiö & Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2018. Viitattu 5.11.2018.

<http://data.mesaatio.fi/syrjaytymisen-dynamiikka/>

Nauha ry 2018. Viitattu 4.11.2018. <https://nauha.fi/hankkeet/etsiva-nuorisotyoko/>

Nuorisotakuu 2018. Viitattu 4.11.2018. <https://nuorisotakuu.fi/joustava-perusopetus>

Nuorisotilastot 2018. Viitattu 16.7.2018.

<http://www.nuorisotilastot.fi/#!/fi/parent/15-28-vuotiaiden%20m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4/perus/choice-1/prosentit/whiteblue/Koko%20maa/Posio/table/suhde/Mit%C3%A4%20kautta%20tavoitetut%20nuoret%20tulivat%20etsiv%C3%A4n%20nuorisoty%C3%B6n%20piiriin%3F/null/kunta/donut/%5B%5D/%5B%5D/>

Nuva ry 2018. Viitattu 4.11.2018. <http://www.nuva.fi/mika-nuorisovaltuusto/>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Viitattu 6.11.2018. https://minedu.fi/avustukset/avustus/-/asset_publisher/erityisavustus-etsivan-nuorisotyon-tukemiseen-vuonna-2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Viitattu 6.11.2018. <https://minedu.fi/amisreformi>

Posion kansalaisopisto 2018. Viitattu 15.11.2018. <https://www.opistopalvelut.fi/posio/>

Posio - Lapin taikamaa 2018. Viitattu 15.11.2018. <http://www.posiolapland.com/saapuminen>

Posion uusi kansalaisfoorumi Facebook-ryhmä 2018. Viitattu 8.11.2018. <https://www.facebook.com/groups/2034106603500070/>

Posion kunnanhallitus 2018. Pöytäkirja. Viitattu 7.11.2018.

http://posio.tweb.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?+bid=391

Posion kunta 2018. Viitattu 16.7.2018. <http://www.posio.fi/tietoa-posiosta/tunnusluvut-ja-talous>

Posion kunta 2018. Viitattu 1.11.2018. <http://www.posio.fi/palveluopas/nuoret>

Posion kunta 2018. Viitattu 15.11.2018. <http://www.posio.fi/palvelut/liikuntatoimi>

Posion seurakunta 2018. Viitattu 4.11.2018. <http://www.posionseurakunta.fi/index.php/nuoriso-ja-rippikoulutyoe>

Tietosuojavaltuutetun toimisto 2018. Viitattu 4.11.2018. <https://tietosuoja.fi/gdpr>

LIITTEET

Liite 1, webropol-kysely.

Fresh

Posion etsivän nuorisotyön kehittäminen

Hei, ja kiitos ajastasi!

Tämä on Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä varten tehtävä kysely. Olen tekemässä opinnäytetyötä Posion etsivän nuorisotyön kehittämiseksi. Työ valmistuu marraskuun aikana ja sen avulla tehdään ohjeistus Posion etsivälle nuorisotyölle.

Tämän kyselyn tarkoituksena on ottaa huomioon myös nuorten näkökulma asiaan. Jos olet saanut linkin kyselyyn, olet ollut jossakin vaiheessa etsivän nuorisotyön asiakkaana ja sinun kokemuksesi olisi erityisen arvokas.

Kyselyyn vastaamiseen menee noin 10 minuuttia. Kyselyssä ei kysytä henkilötietoja, eikä tuloksia yksilöllistetä mitenkään. Tämän takia kaikki tiedot ovat anonyymejä, eikä kukaan voi sanoa, kuka on antanut jotkut tietyt vastaukset. Tulosten analysoinnin jälkeen ne tuhoataan.

Lisätietoja voi tarvittaessa kysellä opinnäytetyön tekijältä, Posion kunnan etsivältä nuorisotyöntekijältä
Vappu Takala
040 8012 219
vappu.takala@posio.fi

1. Minkä ikäinen olet?

alle 20-vuotias

yli 20-vuotias

2. Mistä kuulit etsivästä nuorisotyöstä?

Koulusta (opolta, opettajalta)

Internetistä (esim. facebook, instagram)

Etsivältä nuorisotyöntekijältä

Nuorisotiloilta

Kaverilta

Sukulaisilta

Muualta, mistä?

3. Tiesitkö etsivästä nuorisotyöstä ennen asiakkuuttasi?

Kyllä

En

4. Mitkä seuraavista ovat tärkeitä asioita etsivässä nuorisotyössä?

- Toiminta on vapaaehtoista.
- Saan keskustella asioista luottamuksellisesti ja avoimesti.
- Saan apua silloin, kun sitä tarvitsen.
- Saan tukea kouluasioissa.
- Saan tukea työasioissa.
- Saan apua virastoasioihin.
- Saan tukea arkeen ja siitä selviytymiseen.
- Jotain muuta, mitä?

5. Valitse parhaiten mielipidettäsi vastaava vaihtoehto.

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei eri mieltä eikä samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Etsivästä nuorisotyöstä on ollut minulle hyötyä.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen saanut apua, jota olen tarvinnut.	☐	☐	☐	☐	☐
Etsivään nuorisotyöntekijään on helppo olla yhteydessä.	☐	☐	☐	☐	☐
Saan itse vaikuttaa siihen, mitä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa teen.	☐	☐	☐	☐	☐
Etsivästä nuorisotyöstä löytää helposti tietoa.	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin suositella etsivää nuorisotyötä kavereilleni.	☐	☐	☐	☐	☐

6. Mitä etsivässä nuorisotyössä pitäisi muuttaa, jotta se olisi parempaa?

7. Millainen etsivän nuorisotyöntekijän pitäisi mielestäsi olla?

Luotettava, puhelias, rento, mukava, osaava, tähän saa kirjoittaa ihan mitä vaan.

8. Missä etsivän nuorisotyöntekijän pitäisi olla tavattavissa?

- Toimistossa kunnantalolla
- Peruskoululla tai lukiossa
- Nuorisotiloilla
- Posion tapahtumissa
- WhatsAppissa
- Facebookissa
- Instagramissa
- Snapchatissa
- Jossain muualla, missä?

9. Onko vielä jotain mitä haluaisit sanoa?

Voit kertoa ihan mitä tahansa etsivään nuorisotyöhön liittyvää. Jos on jotain kehitysehdotuksia tai palautetta, niin tähän saa kertoa ihan mitä vaan!

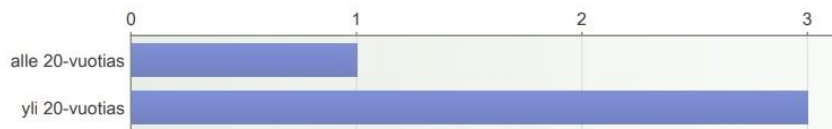
Kiitos vastauksistasi!

Liite 2, kyselyn tulokset

Posion etsivä nt

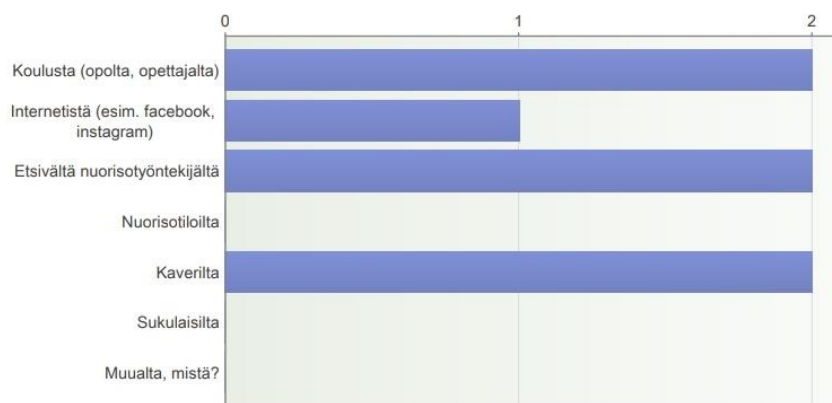
1. Minkä ikäinen olet?

Vastaajien määrä: 4

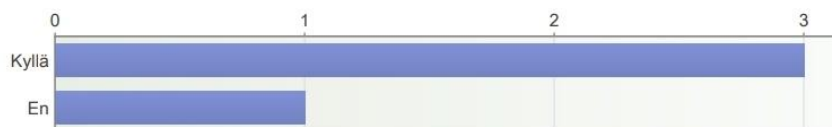
2. Mistä kuulit etsivästä nuorisotyöstä?

Vastaajien määrä: 4

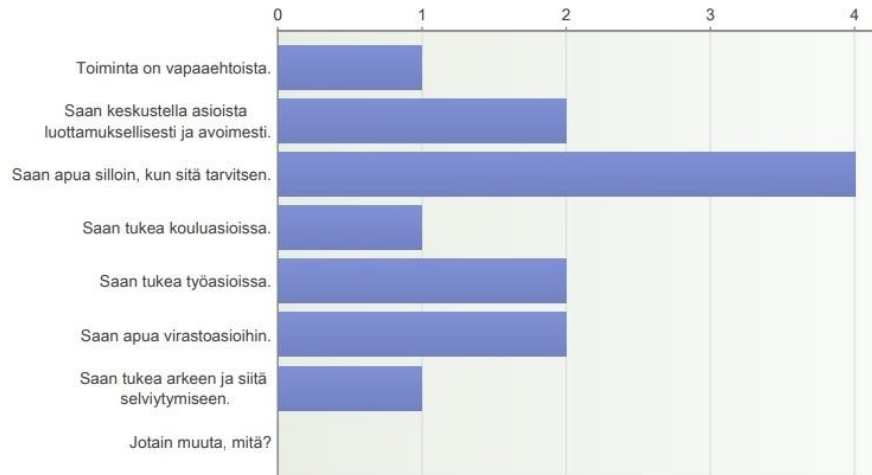
3. Tiesitkö etsivästä nuorisotyöstä ennen asiakkuuttasi?

Vastaajien määrä: 4

4. Mitkä seuraavista ovat tärkeitä asioita etsivässä nuorisotyössä?

Vastaajien määrä: 4

5. Valitse parhaiten mielipidettäsi vastaava vaihtoehto.

Vastaajien määrä: 4

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei eri mieltä eikä samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä	Keskiarvo
Etsivästä nuorisotyöstä on ollut minulle hyötyä.	3	0	1	0	0	4	1,5
Olen saanut apua, jota olen tarvinnut.	3	0	1	0	0	4	1,5
Etsivään nuorisotyöntekijään on helppo olla yhteydessä.	3	1	0	0	0	4	1,25
Saan itse vaikuttaa siihen, mitä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa teen.	2	2	0	0	0	4	1,5
Etsivästä nuorisotyöstä löytää helposti tietoa.	3	1	0	0	0	4	1,25
Voisin suositella etsivää nuorisotyötä kavereilleni.	3	0	1	0	0	4	1,5
Yhteensä	17	4	3	0	0	24	1,42

6. Mitä etsivässä nuorisotyössä pitäisi muuttaa, jotta se olisi parempaa?

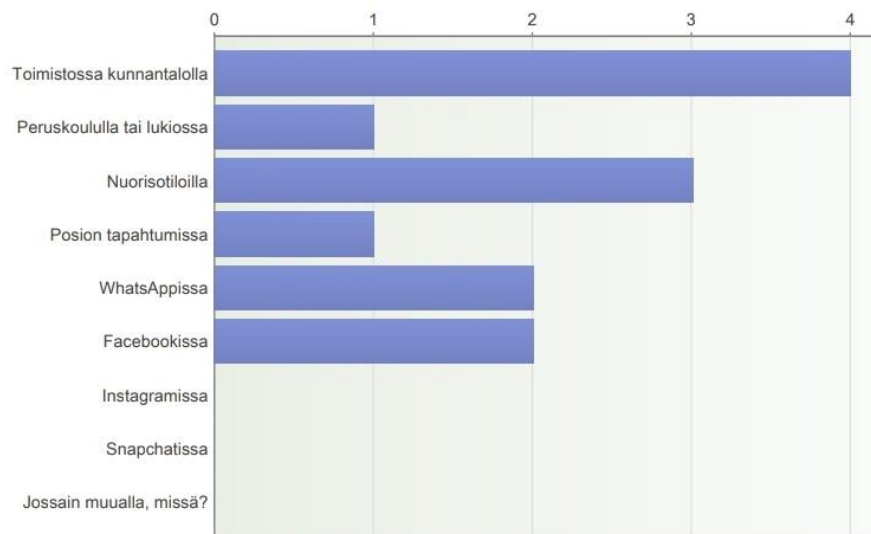
Ei vastauksia.

7. Millainen etsivän nuorisotyöntekijän pitäisi mielestäsi olla?

Ei vastauksia.

8. Missä etsivän nuorisotyöntekijän pitäisi olla tavattavissa?

Vastaajien määrä: 4

9. Onko vielä jotain mitä haluaisit sanoa?

Ei vastauksia.

Kiitos vastauksistasi!